

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Teologická fakulta

Katedra praktické teologie

Bakalářská práce

**Trestná činnost v důsledku nezaměstnanosti na Prachaticku v roce
2010**

Vedoucí práce: Mgr. Jana Šimečková

Autor práce: Veronika Kučerová

Studijní obor: Sociální a charitativní práce

Forma studia: prezenční

Ročník: 4

2012

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že, v souladu s §47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění, souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejich internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této bakalářské práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby bakalářské práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé bakalářské práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Prachaticích 23.3.2012

.....
Veronika Kučerová

Děkuji vedoucí bakalářské práce Mgr. Janě Šimečkové za cenné rady,
připomínky a metodické vedení práce.

Obsah

Obsah	4
Úvod	6
1 Nezaměstnanost	8
1.1 Význam práce pro člověka	8
1.2 Druhy nezaměstnanosti	9
1.3 Rizikové skupiny	12
1.4 Zdraví a nezaměstnanost	15
1.5 Sociální a ekonomické důsledky nezaměstnanosti	16
1.6 Sociální práce s nezaměstnanými	17
1.7 Sociální exkluze – vyloučení	19
1.8 Kriminalita a sociálně patologické jevy v nezaměstnanosti	22
2 Probační a mediační služba České republiky	24
2.1 Mediace.....	25
2.2 Probace	26
2.3 Obecně prospěšné práce	27
2.4 Parole	28
2.5 Práce s nezletilými a mladistvými	29
2.6 Trest domácího vězení	30
2.7 Zákaz vstupu na sportovní, kulturní a jiné společenské akce	32
3 Sociálně – demografická analýza Prachaticka	34
3.1 Základní charakteristika okresu Prachatice.....	34
3.2 Nezaměstnanost na Prachaticku	37
3.3 Trestná činnost na Prachaticku	38

4 Výzkum	39
4.1 Cíl.....	39
4.2 Hypotézy	39
4.3 Metody a techniky sběru dat	39
4.3.1 Dotazník	39
4.3.2 Studium písemných dokumentů	40
4.4 Vyhodnocení dotazníků.....	41
4.5 Výsledky studia písemných dokumentů.....	45
4.6 Verifikace hypotéz.....	49
Závěr	50
Seznam použité literatury.....	51
Příloha – Strukturovaný dotazník.....	54
Abstrakt.....	56
Abstract	57

Úvod

Pro svou bakalářskou práci jsem si vybrala problematiku trestné činnosti v důsledku nezaměstnanosti na Prachaticku v roce 2010. Tato problematika se v době „hospodářské krize“ stává čím dál tím více aktuálnější. Trestný čin může nezaměstnaný vidět jako jediný únik, především od finančních problémů, které se mu v době dlouhodobější nezaměstnanosti objevily.

Práce je pro člověka velmi důležitá, nejen z důvodu ekonomických, ale i z důvodů sociálních a zdravotních. V dnešní době, kdy práce není samozřejmostí a je velmi obtížné najít pracovní uplatnění ve vystudovaném oboru je práce pro člověka čím dál tím vzácnější a důležitější. Pokud ji člověk ztratí anebo ji nemůže najít je pro něj těžké finančně „zůstat nad vodou“. Do této situace se může dostat každý z nás a to buď z vlastního přičinění, ale také bez vlastního přičinění. Není výjimečné, že se lidé bez zaměstnání uchylují k činům, které nejsou v souladu se zákonem. Avšak finanční problémy nejsou tím jediným, co člověka může postihnout při ztrátě zaměstnání, nezřídka se nezaměstnaní stávají sociálně vyloučenými a tím se u nich začínají objevovat fyzické i psychické zdravotní potíže.

Cílem bakalářské práce je zmapování situace trestné činnosti v důsledku nezaměstnanosti na Prachaticku v roce 2010. Bakalářská práce je rozdělaná na teoretickou a praktickou část a součástí je i příloha se strukturovaným dotazníkem.

Teoretická část je rozdělaná do dvou kapitol, a každá z nich je rozdělaná do dalších podkapitol. První kapitola se zabývá nezaměstnaností a jejími druhy, které tvoří především časové rozmezí. V této kapitole se dále rozebírají sociální, ekonomické a zdravotní důsledky na nezaměstnaného, kriminální a sociálně patologické jevy a také sociální práci s nezaměstnanými.

Druhá kapitola teoretické části se zabývá Probační a mediační služby České republiky. V této kapitole jsou rozepsány všechny odborné činnosti této instituce a popsána práce pracovníků. Práce probačních a mediačních pracovníků, nelze specifikovat na okres Prachatice. Tato práce s trestanými či obviněnými je velmi specifická, a proto se pracovníci musí držet předem stanovených postupů, které jsou pro všechny střediska Probační a mediační služby České republiky, stejné a přesně stanovené.

Praktická část mé bakalářské práce, začíná od kapitoly číslo tři, kde popisují sociálně demografickou analýzu Prachaticka a to popis Prachaticka, a především nezaměstnanost a trestnou činnost na Prachaticku v roce 2010.

Ve čtvrté kapitole se zabývám výzkumem trestné činnosti u nezaměstnaných. Tento výzkum je prováděn pomocí strukturovaného dotazníku a studiem písemných dokumentů. Dále se v praktické části nachází přehledně zpracované výsledky tohoto dotazníku v grafickém znázornění jednotlivých otázek a přehledné tabulky, které jsem zpracovala po studiu dokumentů, které jsem dostala k dispozici. V praktické části se také nachází verifikace hypotéz, které jsem si stanovila.

Při vypracování bakalářské práce jsem především čerpala z knižních zdrojů, které napsali Dagmar Brožová, Božena Buchtová, Oldřich Matoušek, Petr Mareš, Šíma a Jan Keller. Dále jsem k vypracování použila i internetové zdroje, a to především portál Probační a mediační služby České republiky.

1 Nezaměstnanost

„Skutečnou hodnotu práce člověk obvykle pozná, až když ji ztratí.“¹

Nezaměstnanost je v poslední době velmi používané a skloňované slovo. V době hospodářské krize křivka počtu nezaměstnaných osob stále roste. Aby byl člověk brán jako nezaměstnaný, musí splňovat několik podmínek, mezi které patří například: to že člověk nemá zaměstnání ani není sebezaměstnán. Práce je pro člověka důležitá a to nejen z ekonomického hlediska, kdy práce člověku zajišťuje obživu nejen, jemu samotnému, ale i jeho rodině a především jeho nezaopatřením dětem. Dalším důležitým problémem je hledisko psychologické, somatologické, ale především i sociální.

Dle sociologického slovníku je nezaměstnanost *„ Stav, kdy lidé chtějí pracovat a hledají si práci, která je pro ně běžně zdrojem obživy, nemohou žádnou přiměřenou a placenou práci získat.“²*

Mezinárodní úřad práce považuje člověka za nezaměstnaného jen uchazeč o zaměstnání. Tudíž je to občan, který není v pracovním ani jiném jemu podobném vztahu, není samostatně výdělečně činný ani se nepřipravuje na budoucí zaměstnání. Nezaměstnaný znamená nemít práci a ani placené pracovní místo.³

1.1 Význam práce pro člověka

Práce je pro člověka velmi důležitá a v jeho životě má nenahraditelné místo. Díky práci se člověk setkává s ostatními lidmi, tím se rozvíjí jeho společenskost. Člověk je sociální bytost, a proto mu práce pomáhá se socializací. Díky této socializaci a hlavně především díky práci a kontaktu s kolegy či klienty si člověk uspokojuje a především uplatňuje potřeby sebeúcty, ctižádosti a také sebeuplatnění.⁴

Důležité pro získání a především i pro udržení si práce je vzdělání. Lidé se vzděláním jsou lépe adaptabilní a jsou schopni se lépe přizpůsobit nárokům

¹ BUCHTOVÁ, B. *Nezaměstnanost psychologický, ekonomický a sociální problém*, s. 76

² JANDOUREK, J. *Sociologický slovník*, s. 170- 171

³ Srov. MATOUŠEK, O. *Sociální práce v praxi*, s. 299

⁴ Srov. BUCHTOVÁ, B. *Nezaměstnanost psychologický, ekonomický a sociální problém*, s. 75

a požadavkům zaměstnavatele. Podmínky pro získání pracovního místa jsou v dnešní době velmi vysoké. Pro získání zaměstnání je zásadní schopnost vykonávat složité pracovní činnosti, které se však vlivem dnešní doby mění a to i díky novým a moderní technologiím a pokrokům, které sebou tyto technologie přinášejí. Vzdělání je bráno jako prevence před nezaměstnaností. Vzdělání by mělo být spjato s konkrétními činnostmi na určité pracovní místo a rozvinutím přípravy nejen na pracovní činnosti, ale též k využití volného času. Vzdělávání rozšiřuje různé schopnosti, ne jen ty pracovní, ale zároveň rozšiřuje a rozvíjí schopnost svobodného rozhodování, a též pomáhá k decentralizaci.⁵

„ Náhlá neočekávaná ztráta práce je v naší kultuře velkým zásahem do života lidí, je dokonce traumatizujícím existencionálním zážitkem. “⁶

Dlouhodobou ztrátou zaměstnání člověk ztrácí pojítko s realitou. Práce je pro něj významná, při její ztrátě se ho většinou zmocní nejistota, pochybnosti o sobě samotném a především strach z budoucnosti. Ztráta zaměstnání je sama o sobě velmi stresujícím zážitkem a k zmírnění dopadů této ztráty nepomáhá ani společnost, která tuto ztrátu zaměstnání stále bere jako životní selhání každého jedince, který o práci přijde i nevlastním zaviněním.⁷

1.2 Druhy nezaměstnanosti

Nezaměstnanost je dělena podle různých faktorů, která trh práce ovlivňují. Mezi druhy nezaměstnanosti patří například strukturální a technologická nezaměstnanost, cyklická a sezónní, a také skrytá nezaměstnanost. Všechny tyto druhy nezaměstnanosti jsou velmi důležité a však nejdůležitější a nejrozšířenější dělení je na nezaměstnanost dlouhodobou a částečnou neboli krátkodobou.⁸

⁵ Srov. BROŽOVÁ, D. *Společenské souvislosti trhu práce*, s. 94

⁶ BUCHTOVÁ, B. *Nezaměstnanost psychologický, ekonomický a sociální problém*, s. 76

⁷ Srov. TAMTĚŽ, s. 76

⁸ Srov. MAREŠ, P. *Nezaměstnanost jako sociální problém*, s 18-26

Určit přesnou hranici mezi krátkodobou nezaměstnaností a dlouhodobou nezaměstnaností je velmi těžké. Obyčejně se však za dlouhodobou nezaměstnanost považuje nezaměstnanost, která trvá déle než 6 měsíců.⁹

- **Dlouhodobá nezaměstnanost**

Mezinárodní organizace práce definuje dlouhodobou nezaměstnanost jako nezaměstnanost, která trvá déle jak dvanáct měsíců.¹⁰

Nezaměstnanost je sama o sobě velkým problémem. Závažným společenským problémem se stává právě dlouhodobá nezaměstnanost. Lidem, kterým se nedaří najít si práci již delší dobu, začínají pociťovat ekonomické, ale i psychické a sociální problémy. Dochází tak existenčnímu problému celé rodiny.¹¹

Obecně se aktivita nezaměstnaného stále snižuje, dochází však také k poruše vnímání času. Nezaměstnaný stále více upadá do apatie a dostávají se i poruchy sebeovládání, pasivita a defekty osobnosti, které se stávají příčinou ztížení či znemožnění nalezení nového zaměstnání.¹²

Dlouhodobá nezaměstnanost má také vliv na stát. Stát vyplácí podpory v nezaměstnanosti, které pro nezaměstnaného mají být pomoci. Avšak nezřídka se stává, že pro nezaměstnaného může finanční podpora od státu vyvolat opačný efekt, než je snaha státu. Podpora má pomáhat v době, kdy je člověk bez zaměstnání, a hrozí mu ekonomické problémy. V některých případech, kdy je podpora vyplácena dlouhodobě a částka je poměrně vysoká, může tato pomoc vyvolat opačný efekt, než má mít. Díky této podpoře může být motivace k získání nového zaměstnání a přizpůsobení se požadavkům trhu práce složitější a také to může mít odrazující účinek.¹³

Dlouhodobá nezaměstnanost také vede k tomu, že člověk po určité době ztrácí určité pracovní způsobilosti. Mezi těmito způsobilostmi, které člověk během doby kdy není zaměstnán, ztrácí je především kvalifikace a dále také ztráta pracovních návyků. Tato ztráta pracovních návyků je jinak označována za „sociální zlenivění“.

⁹ Srov. MATOUŠEK, O. *Sociální práce v praxi*. s. 300

¹⁰ Srov. <http://www.epolis.cz/page.php?location=&menu=first&id=28&idNotion=1>

¹¹ Srov. BROŽOVÁ, D. *Společenské souvislosti trhu práce*, s. 86-87

¹² Srov. <http://www.epolis.cz/page.php?location=&menu=first&id=28&idNotion=1>

¹³ Srov. BROŽOVÁ, D. *Společenské souvislosti trhu práce*, s.86 - 88

Dlouhodobě nezaměstnaní jsou zařazováni do systému sociální pomoci. Práce s nimi je však odlišná od práce s krátkodobě nezaměstnanými.¹⁴

- **Částečná a frikční nezaměstnanost**

Částečná nezaměstnanost je zaměstnávání na zkrácenou pracovní dobu. Toto zkrácení pracovní doby je většinou provedeno proti vůli pracovníka. Vznik částečné nezaměstnanosti je především za účelem předejití či omezení propouštění.¹⁵

Nemalá část osob zaměstnaných na zkrácený pracovní úvazek se ocitá bez sociálního zabezpečení a především bez pracovní ochrany, kterou při plném pracovním poměru zajišťuje právní legislativa. Toto může vést například ke zhoršení pracovních podmínek za strany zaměstnavatele. Zkrácený pracovní úvazek a sdílení pracovního místa mezi více zaměstnanců, je pro zaměstnavatele nejen umístění více lidí, ale především snížení nákladů na platy. Výhodou pro zaměstnavatele je i zrušení sociálního pojištění a samozřejmě také velká flexibilita, která se mu vyskytuje při personálním obsazení.¹⁶

V sociologickém slovníku je pojem frikční nezaměstnanost spojena s pojmem strukturální nezaměstnanost. Podle definice je strukturální nebo frikční nezaměstnanost druh nezaměstnanosti, která vzniká z důvodu hospodářských příčin nebo též z důvodů po jiných osobních vlastnostech zaměstnance.¹⁷

Frikční nezaměstnanost se týká lidí, kteří opustili své pracovní místo, a nějakou dobu jim bude trvat nalezení nového zaměstnání. Frikční nezaměstnanost se týká osob, které svou práci dobrovolně opustili nebo byli z nějakého důvodu propuštěni. Dalšími, kteří spadají do frikční nezaměstnanosti, jsou osoby, hledající práci v novém bydlišti nebo studenti po dokončení studia, kteří hledají pracovní příležitost, která jim bude vyhovovat. Tito lidé, většinou nepřijímají první pracovní nabídku, a snaží se hledat lepší a jim lépe vyhovující pracovní místo. I zde, stejně jako u dlouhodobé nezaměstnanosti platí, že pokud jsou sociální dávky v dostatečné výšce, uchazeč o práci se rozhoduje a vybírá déle. Většina lidí, kteří spadají do frikční nezaměstnanosti, jsou mladí lidé,

¹⁴ Srov. TOMEŠ, I. *Sociální politika teorie a mezinárodní zkušenost*, s. 143 - 144

¹⁵ Srov. TOMEŠ, I. *Sociální politika teorie a mezinárodní zkušenost*, s. 143 - 144

¹⁶ Srov. MAREŠ, P. *Nezaměstnanost jako sociální problém*, s.22-23

¹⁷ Srov. JANDOUREK, J. *Sociologický slovník*, s.171

kteří se nově objevují na trhu práce. Mladí lidé hledají pracovní místo, které by splňovalo jejich představy. Většinou první pracovní místo nesplňuje jejich představy, a proto správné pracovní místo nalézají až na několikátý pokus. Důležité je však i to že frikční nezaměstnanost se považována za nezaměstnanost dobrovolnou.¹⁸

- **Cyklická nezaměstnanost**

Cyklická nezaměstnanost se objevuje v souvislosti s ekonomickým cyklem. Vzniká, pokud je poptávka po práci na trhu práce nízká. Z důvodu poklesu výkonu ekonomiky nezaměstnanost roste.¹⁹

- **Strukturální nezaměstnanost**

Vznikne, pokud se vyskytne nesoulad, mezi nabídkou určitého druhu práce a poptávkou práce. Nabídka práce nebývá většinou shodná se změnami, které probíhají ve struktuře poptávky. Výsledkem těchto nerovností je vysoký počet volných pracovních nabídek a velký počet nezaměstnaných osob, které se nemohou v oborech, které nabízejí práci, uplatnit.²⁰

- **Sezónní nezaměstnanost**

Je to krátkodobá nezaměstnanost, objevuje se v různých ročních obdobích, podle toho jaké práce jsou s daným obdobím spojené. Mezi tyto práce patří především zaměstnání spojená s turistickým ruchem. Do sezónní nezaměstnanosti také patří odvětví, která jsou závislá na počasí a to především stavebnictví či zemědělství.²¹

1.3 Rizikové skupiny

Aby se člověk uplatnil na trhu práce, musí splňovat řadu požadavků, které na něj klade trh práce. Mezi tyto požadavky, které jsou vyžadovány, patří věk, zdravotní stav,

¹⁸ Srov. BROŽOVÁ, D. *Společenské souvislosti trhu práce*, s. 82 - 83

¹⁹ Srov. KREBS, V. *Sociální politika*, s. 230

²⁰ Srov. MATOUŠEK, O. *Sociální práce v praxi*, s. 301

²¹ Srov. TAMTÉŽ, s. 300-301

rodinný stav, etnická příslušnost i pohlaví. Tyto charakteristiky bývají často vyžadovány, ale podle právního hlediska by vůbec neměli mít rozhodující charakter.

Mezi výraznou rizikovou skupinu patří ženy. Jejich postavení na trhu práce je stále ohrožováno, jelikož zaměstnavatelé upřednostňují mužskou pracovní sílu. Hlavním důvodem, proč ženy nejsou přijímány a přednost je dává mužům, je starost o domácnost a popřípadě starost o rodinu a děti. Zaměstnanost žen, je problém na celém světě. Ve vyspělých zemích je snaha najít řešení v zavedení pružné pracovní doby, péče o děti a hledání práce v nabídce zkrácených úvazků. Aby byla změna účinná, je možná jen, přes nutné právní úpravy a také je důležitá politická a finanční podpora žen.²²

Další velkou rizikovou skupinou, která se velmi těžko uplatňuje na trhu práce, jsou mladí a absolventi škol. Absolventi nejsou přijímáni z důvodů nedostatečné praxe. Tento problém s uplatněním trvá zhruba do dvaceti pěti let. Po dvacátém pátém roku života se většinou situace s prací ustálí a především se zlepší.²³

Společnost by měla nabídnout mladým lidem možnost rekvalifikace a jazykových kurzů, a to i několikrát za sebou. Mladí lidé mají problém s ekonomickou situací a vracejí se zpátky ke svým rodinám. Špatný pohled na svět se může objevit u mladých lidí, kteří ukončili studium v méně žádaných oborech a nemají tak dostatečné uplatnění na trhu práce. Většinou jim nejsou nabídnuty pracovní příležitosti, aby mohli uplatnit svou kvalifikaci a své schopnosti. Z důvodu špatných pracovních vyhlídek se pro ně nezaměstnanost stává jediným způsobem života. V tomto období je velmi často obdobím finanční závislosti. Závislost vzniká z důvodů malých příjmů a vysokých nákladů, popřípadě i dluhů. Vše toto může vést ke zklamání a lítosti jedince, a dále také k náhlým rozhodnutím.²⁴

Pokud se bavíme o rizikové skupině mladých lidí, je důležité zmínit skupinu starší osob. Osoby kolem padesátého roku života přijímají ztrátu zaměstnání nejhůře. Objevují se pocity bezradnosti spojené se strachem a nejistotou z budoucnosti. Lidé se v tomto věku stávají úzkostlivými a velmi dobře si promýšlejí své jednání a chování.

²² Srov. BUCHTOVÁ, B. *Nezaměstnanost psychologický, ekonomický a sociální problém*, s. 113

²³ Srov. <http://www.nuov.cz/nezamestnanost-absolventu-skol>

²⁴ Srov. BUCHTOVÁ, B. *Nezaměstnanost psychologický, ekonomický a psychologický problém*. s. 110-111

Nevytváření situace, ve které by mohlo vést k hodnocení od druhých lidí a tím se zmenšuje jejich kreativita v pracovním spojení.²⁵

Možnost pro nezaměstnané ve starším věku je samostatné podnikání. Podnikání může člověku pomoci nabýt znovu pocit kontroly nad vlastním životem. Ale může mít i špatné následky psychická a fyzická námaha, která je s podnikáním spojená bývá totiž velmi vysoká.²⁶

Rizikovou skupinou jsou samozřejmě i zdravotně postižené osoby. U těchto lidí se často objevují problémy nejen ekonomické, sociální a psychické, ale především se zde objevuje problém smyslu života a po jejich lidské důstojnosti. Dnešní doba vyžaduje vysokou produktivitu práce a tito lidé mají stále méně šancí uplatnit se na trhu práce. Z tohoto důvodu doba jejich zaevidování na úřadech práce je dlouhá na rozdíl od zdravých osob. Sociální systém zabezpečení se podílí na zajištění základních potřeb především materiálních. Sociální integrace záleží ve velké míře na sociálním okolí postiženého ale i na ekonomické a právní podmínky.²⁷

Mezi rizikové skupiny také patří skupina Romů, kteří mají stále větší problém s nalezením práce, a to především z důvodu požadované vysoké kvalifikace. Velká část romského etnika patří mezi sociálně slabé vrstvy. Romové nepociťovali a ani nepociťují potřebu vzdělávání. Nejen nízká vzdělanost, ale také špatná pracovní morálka, která neodpovídá požadavkům většinové společnosti. Dalším důvodem, je i zdravotní stav, který bývá horší než u většinové společnosti. V místech, kde je větší počet Romů bývá i větší míra nezaměstnanosti.²⁸

²⁵ Srov. TAMTÉŽ, s. 111 - 113

²⁶ Srov. BUCHTOVÁ, B. *Nezaměstnanost jako psychologický, ekonomický a sociální problém*, s. 111-113

²⁷ Srov. Tamtéž, s. 113

²⁸ Srov. MATOUŠEK, O. *Sociální práce v praxi*, s. 302

1.4 Zdraví a nezaměstnanost

Ztráta zaměstnání, ale všeobecně nezaměstnanost je velkým stresovým faktorem. Stres se postupem začne projevovat nejen v psychických problémech a příznacích, ale postupem času se začnou projevovat i fyzické potíže.

Průzkumy prováděné ve třicátých letech dokázaly souvislost mezi nezaměstnaností a problémy se zdravotním stavem. V těchto letech se pozornost zaměřovala na podvýživu, nevyváženou stravu a nemocemi, které z nich vyplývaly. Největším problémem, který vytváří vztah mezi nezaměstnaností a fyzickým zdravím, je především stres. Stres pomáhá k atakování imunitního systému a kardiovaskulární systém. Ztráta zaměstnání, která vyvolává stres, dopomáhá ke vzniku dalších špatných návyků, mezi které patří zejména kouření a požívání alkoholu, drog či popřípadě léků.²⁹

Díky stresu dochází i k úmrtím, ať již v důsledku trestných činů či z důvodů nemocí, které jsou právě stresem vyvolané. Nezaměstnanost může porušit kontrolu deviantního chování člověka a člověk je pak méně psychicky odolný proti páchání trestných činů.³⁰

V roce 1973 zkoumal Brenner vztah mezi psychickým zdravím a nezaměstnaností. Výsledky jsou kontroverzní a byly velmi často diskutovány a rozebírány. Výzkum prokázal, že při zvýšení nezaměstnanosti se zvyšuje i počet psychických onemocnění a potíží, tento počet je zjišťován podle počtu přijatých v psychiatrických léčebnách, ale také podle počtu sebevražd. Ne všichni však po ztrátě zaměstnání upadnou do depresí. Velké problémy s psychikou nemají většinou lidé, kteří mají nasporeno, nebo mladí lidé závislí na své rodině. Největším důvodem proč vznikají psychické problémy, je obava z nedostatku finančních prostředků. Nezaměstnaní mají tendence být úzkostlivější, nespokojenější a neurotičtější na rozdíl od zaměstnaných osob. Dalším z příznaků je problém se spánkem. Důležité je však říci, že ne všechny psychické problémy jsou způsobené ztrátou zaměstnání. Může se jednat o psychickou poruchu,

²⁹ Srov. MAREŠ, P. *Nezaměstnanost jako sociální problém*, s. 83-84

³⁰ Srov. BUCHTOVÁ, B. *Nezaměstnanost jako psychologický, ekonomický a sociální problém*, s. 130-131

kteřá se díky stresu může projevit. Některé psychické problémy však mohou být příčinou ztráty zaměstnání, a ne jeho důsledkem³¹

Nezaměstnaní mohou mít pocit, že nikam nepatří a že jsou ze společnosti vyřazeni. Pro tyto osoby je vhodný psychologický intervenční program pro nezaměstnané. Jehož cílem je minimalizace stresu, podpora nezaměstnaných a pomoc k získání sebejistoty. Důležitá je i pomoc k získání či rozvoji sociálních dovedností, mezi které patří schopnost najít si práci či schopnost se umět představit potencionálnímu zaměstnavateli. V programu se nezaměstnaní učí, jak se zachovat pokud neuspěje v přijímacím řízení o zaměstnání. Nezaměstnaní se řídí strategiemi, mezi které patří i naplánování si pravidelné denní aktivity, rozšíření si právního podvědomí a dobře znát práva a povinnosti nezaměstnaných, či promyslet si úspornou životní strategii.³²

1.5 Sociální a ekonomické důsledky nezaměstnanosti

Ztráta zaměstnání je také změnou sociální role, sociálního statutu a také životní úrovně jedince. Dalším nebezpečím, které v případě ztráty zaměstnání hrozí, je sociální izolace popřípadě i sociální selhání nezaměstnaného. Všechny důsledky nezaměstnanosti postihují nejen samotného nezaměstnaného, ale také především celou jeho rodinu.³³

Důsledky nezaměstnanosti jsou různorodé rozsahem, ale i dosahem. Nezaměstnanost je sama o sobě různorodá a každý jedinec ji může pociťovat a prožívat jiným způsobem. Sociální důsledky ztráty nezaměstnanosti jsou mezi sebou navzájem propojeny a podmíněny.³⁴

Jedním z důležitých důsledků, které nastanou po ztrátě zaměstnání, je vliv na rodinu. A to především z nedostatku příjmů, na které doposud rodina byla zvyklá. Pro rodinu toto může znamenat velký stres a zatížení. V nejvážnějších případech může nastat i rozpad rodiny. Dochází ke změnám v osobních vztazích a v rolích rodiny, které se z důvodu nezaměstnanosti, jednoho z rodičů může výrazně změnit, především

³¹ Srov. MAREŠ, P. *Nezaměstnanost jako sociální problém*, s. 85 - 86

³² Srov. BUCHTOVÁ, B. *Nezaměstnanost jako psychologický, ekonomický a sociální problémy* s. 119 - 122

³³ Srov. MATOUŠEK, O. *Sociální práce v praxi*, s. 304

³⁴ Srov. KREBS, V. *Sociální politika*, s. 231

pokud o práci přijde muž, který byl doposud živitelem. K problémům dochází i díky změněným rolím, které v tomto případě nastávají. Především na nezaměstnané muže je kladen požadavek, aby se více zapojili do prací v domácnosti. Tímto však mohou, vzniknou další konflikty, jelikož většina mužů tento požadavek odmítá. I přes tyto rozpory, které mohou v důsledku nezaměstnanosti vzniknout, však bývá rodina pro nezaměstnaného velkou oporou a především velkou jistotou a zázemím.³⁵

Důsledkem je i vliv na životní úroveň jedince a to z důvodu ztráty finančního příjmu, na které byl nezaměstnaný doposud zvyklý. Toto může způsobit velké finanční problémy. V průzkumech bylo zjištěno, že finanční podpory nejsou ani z poloviny tak vysoké jako příjmy, které měly v zaměstnání. Pokud nezaměstnanost trvá dlouho dobu, může vést až k chudobě a především ke ztrátě sociálních kontaktů a k sociální izolaci.³⁶

Práce je pro člověka vždy velkým zdrojem sociálních kontaktů, které v důsledku ztráty zaměstnání také ztrácíme. Jen málokdy jsou udržovány vztahy s bývalými kolegy z práce a to především z důvodů, že spolu nemají nic společného. Dalším důvodem proč není kontakt s bývalými spolupracovníky, je také ten, že nezaměstnaný se může cítit nepříjemně a kontakt je pro něj ponižující, protože mu připomíná, že ztratil práci a zároveň klesl na společenském žebříčku. Nezaměstnaní se však často nestýkají ani s ostatními nezaměstnanými. Vzniká úzkost a u dlouhodobě nezaměstnaného se objevuje velmi často uzavřenost, a je ztížené i navazování nových mezilidských vztahů. Toto se týká především osob ve starším věku.³⁷

1.6 Sociální práce s nezaměstnanými

„Cílem sociální práce s nezaměstnanými je, obecně řečeno, snížení rizika jejich sociálního vyloučení, k němuž dochází v rovině ekonomické, sociální i psychické.“³⁸

Hlavní cílovou skupinou jsou osoby, které jsou práce schopné, dále pak ti co pracovat chtějí a i přes snahu žádnou práci momentálně nemají. Ale mezi cílovou

³⁵ Srov. MATOUŠEK, O. *Sociální práce v praxi*, s. 307

³⁶ Srov. KREBS, V. *Sociální politika*, s. 232

³⁷ Srov. MATOUŠEK, O. *Sociální práce v praxi* s. 306

³⁸ Tamtéž, s. 309

skupinu také patří osoby, jejichž získání práce je součástí začlenění do společnosti či vyplnění volného času.³⁹

Sociální práce s nezaměstnanými není fenoménem dnešní doby. Lidé, kteří mají problém si udržet zaměstnání či získat nové pracovní příležitosti problém se objevují mezi klienty různých sociálních služeb. Tímto se stávají předmětem sociální práce. Hlavním důvodem nezaměstnaného, vyhledat pomoc sociálního pracovníka, je finanční nouze. Při růstu nezaměstnanosti roste i chudoba. Sociální pracovník může pomoci především zjištěním, jestli nezaměstnaný využívá všechny příspěvky, na které má právní nárok. Většina nezaměstnaných si není vědoma svých práv. Poradenství a podání informací od sociálního pracovníka je velká pomoc nezaměstnaným. Systém přidělování sociálních dávek je velmi komplikovaný a vyřizování žádostí o přidělení je také složitý. Nezaměstnaní jsou bez pomoci sociálního pracovníka při vyřizování těchto žádostí bezbranní a ve většině případů by se bez této pomoci neobešli. V některých případech může sociální pracovník zasáhnout radou do rodinného rozpočtu nezaměstnaného.⁴⁰

Služby sociální práce pomáhají nezaměstnaným především ve dvou základních rovinách. První z nich je, rovina bezprostředního zvládnání důsledků nezaměstnanosti což jsou především ekonomické problémy, psychická a sociální deprivace dlouhou nezaměstnaných, ale pomáhá také jejich rodině. Druhá rovina je pomoc při návratu na pracovní trh, kdy většina dlouhodobé nezaměstnanosti vzniká z důvodu nízké kvalifikace a malých kompetencí nezaměstnaného. Všechny služby, které se poskytují nezaměstnanému, musí být navzájem propojené, mezi těmito službami má však sociální práce nenahraditelné místo.⁴¹

Možnosti sociálních služeb v nezaměstnanosti jsou omezené a neřeší hlavní problém, a to vhodnou nabídku zaměstnání na trhu práce. Někteří pracovníci však mají určité pochybnosti o poradenství, nejsou si jisti, že nezaměstnaným poskytují správné a reálné řešení jejich problémů. Sociální pracovník se pohybuje jen v určitém prostoru a má jasně danou roli, kterou v práci s nezaměstnaným hraje.⁴²

³⁹ Srov. Tamtéž, s. 299

⁴⁰ Srov. MAREŠ, P. *Nezaměstnanost jako sociální problém*, s. 144 -146

⁴¹ Srov. MATOUŠEK, O. *Sociální práce v praxi*, s. 309 - 310

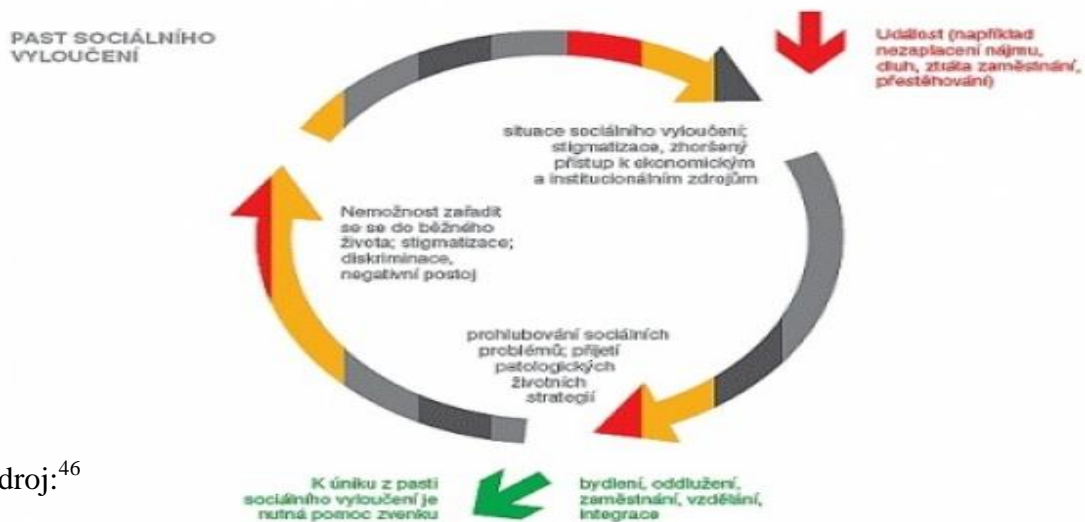
⁴² Srov. MAREŠ, P. *Nezaměstnanost jako sociální problém*, s. 144 – 146

1.7 Sociální exkluze – vyloučení

Pojem sociální vyloučení se poprvé začal objevovat ve 20. století, konkrétně v polovině šedesátých let 20. století. Tento pojem byl především poznamenán dobou, ve které vznikl a to z důvodu vzestupu obyvatel ze všech vrstev a také vzrůstu ambicí lidí všech věkových kategorií i společenského postavení. Tento pojem býval používán pro osoby žijící na okraji společnosti, na které ekonomický růst nezaručoval vyšší blahobyť. Tito lidé, vzbuzovali především lítost a soucit osob, které se ekonomický vzestup dotkl.⁴³

„Definice sociálního vyloučení: Sociálním vyloučením (exkluzí) rozumíme proces, kdy jsou jednotlivci či celé skupiny vytěšňovány na okraj společnosti a je jim omezen nebo zamezen přístup ke zdrojům, které jsou dostupné ostatním členům společnosti. Mezi tyto zdroje řadíme především zaměstnání, bydlení, sociální ochranu, zdravotní péče a vzdělání.“⁴⁴

Jednoduše řečeno lidé, kteří jsou sociálně vyloučeni, mají těžký a někdy i nemožný přístup k institucionální pomoci a k službám, které nabízejí. Občané jsou vyloučeni nejen ze sociálních a společenských sítí ale nemají ani přístup a možnost zajistit a provozovat kontakty mimo svoje území a lokalitu, ve které žijí. V tomto případě se dostávají do „pasti sociálního vyloučení“.⁴⁵

V dnešní době existují tři pohledy na sociální vyloučení, prvním z nich je redistribuční pohled, který zdůrazňuje především sociální vlivy a je zaměřen na osoby,

⁴³ Srov. KELLER, J. Tři sociální světy, s. 168

⁴⁴ Srov. http://www.integracniprogramy.cz/index.php?option=com_content&view=article&id=892&Itemid=294

⁴⁵ Srov. <http://www.socialni-zaclenovani.cz/co-je-socialni-vylouceni>

⁴⁶ <http://www.socialni-zaclenovani.cz/co-je-socialni-vylouceni>

kteří žijí v chudobě. Druhý pohled je etický, tento pohled kriminální chování a také morální úpadek obyvatel, kteří žijí v sociálně vyloučených městských čtvrtích a lokalitách. Třetím a poslední pohledem na sociální vyloučení je integrační pohled, kdy je chápán jako vyloučení z trhu práce.⁴⁷

V České republice je sociální vyloučení stále častějším a stále závažnějším problémem. Dalším závažným problémem v této oblasti je chudoba, které je se sociálním vyloučením spjata. V dnešní době je i chudoba brána jako výhodný „byznys“, Nejedná se zde jen o lichvu ale i o obchod realitních kanceláří či finančních subjektů. Tito subjekty jsou si vědomi toho, že pokud dlužník nebude moci splácet, bude jim dluh strháván z přidělených sociálních dávek a o své peníze nepřijdou. Sociální vyloučení však v sobě zahrnuje mnoho aspektů.⁴⁸

V sociálně vyloučených lokalitách, kterých je v České republice kolem 160 míst žije šedesát až osmdesát tisíc lidí. Tyto lokality jistým způsobem ohrožují a zasahují i obyvatele, kteří v blízkosti vyloučených lokalit žijí. V těchto lokalitách dochází k vysoké koncentraci nezaměstnaných, vysokého počtu kriminálních činů a dalších sociálně nežádoucích jevů.⁴⁹

Sociálně vyloučení lidé mají před sebou ne jeden, ale většinou celý soubor problémů, se kterými se musejí potýkat. Většinou však i jeden z těchto problémů ohrožuje fungování člověka ve společnosti. Pokud sociálně vyloučený setrvává v těchto problémech delší dobu je pro něj velmi obtížné se z této situace vymanit. Tito lidé se ocitají v „začarovaném kruhu“, ze kterého není lehké se dostat a především netuší kde a s jakým problémem mají začít. Sociální vyloučení má dva vlivy a to vnější vliv a vnitřní vliv. Vnější vlivy nemohou lidé ovlivnit svým jednáním a chováním, pokud se jim to podaří tak jen s velkými obtížemi. Vnější vlivy jsou uzpůsobeny společností a jejími podmínkami či jednáním lidí žijící v této společnosti. Do těchto vlivů spadá především trh práce a jeho charakter, sociální politika státu, ve kterém sociálně vyloučený žije, bytová politika, místní samospráva, ale také diskriminace. Vnitřní vlivy sociálního vyloučení jsou naopak ovlivnitelné jednotlivcem a jeho chováním. Jednotlivec svým jednáním určitým způsobem sociální vyloučení způsobit či o něj dokonce usilovat. Mezi tyto vlivy patří především apatie, nízká motivace a neochota řešit své problémy, nutnost

⁴⁷ Srov. <http://epolis.cz/page.php?location=&menu=first&id=28&idNotion=9>

⁴⁸ Srov.

http://www.integracniprogramy.cz/index.php?option=com_content&view=article&id=892&Itemid=294

⁴⁹ Srov. BAJER, Pavel. Agentura pro sociální začleňování pomáhá v romských lokalitách. *Sociální práce*, s.24-25

uspokojit okamžitě své potřeby, neschopnost hospodařit s penězi a neschopnost plnit své finanční závazky a především ztráta pracovních návyků.⁵⁰

Člověk, který se najednou ocitne bez práce ať z důvodu zdravotních či jiných, se většinou neumí s touto situací vyrovnat sám. Většinou mu pomoc poskytne rodina či nejbližší přátelé, ale také často požadují pomoc od příslušné instituce. Lidé, kteří se v této situaci ocitají dlouho dobu na kraji společnosti a stanou se sociálně vyloučení.⁵¹

Důležité je právě pochopení komplexu faktorů, které jsou pro sociální vyloučení důležité. Tyto faktory jsou:⁵²

- Práce – Většina lidí, kteří mají „nálepkou „ sociálně vyloučený nemají možnost sehnat práci. Tito lidé většinou mají nízké vzdělání, prostředí, ve kterém žijí, není vhodné. Pokud se práce naskytne, bývá to většinou ilegální práce, která nikterak nepomůže při sociálním vyloučení.

- Bydlení – Bydlení bývá většinou větším problémem, než získat finance na obživu. Soukromní vlastníci, kteří se díky privatizaci získali velké množství bytů, která tvoří celá sídliště. Majitelé se na bytech snaží vydělávat a byty jsou nedostupné. V dnešní době je však také vstupenkou do ghetta barva pleti. Romové mají problém sehnat bydlení v „ normální čtvrti“ a proto berou zavděk bydlením v ghettu.

- Vzdělání – Velký počet osob sociálně vyloučených má nižší vzdělání, lidé si většinou neuvědomují, že s vyšším vzděláním se zvyšuje i šance na získání práce.

- Sociální politika – Sociální politika je opravdu velkým problémem sociálně vyloučených. Česká republika nemá žádný přesně popsany a řízený postup. O vše se starají ministerstva a záleží na jejich postupu, nikdo je však koordinovaně neřídí. Aby vše fungovalo, je velmi důležitý dialog mezi státem,

⁵⁰ Srov.

http://www.integracniprogramy.cz/index.php?option=com_content&view=article&id=667&Itemid=295

⁵¹ Srov.

http://www.integracniprogramy.cz/index.php?option=com_content&view=article&id=668&Itemid=296

⁵² Srov.

http://www.integracniprogramy.cz/index.php?option=com_content&view=article&id=670&Itemid=298

samosprávou, neziskovými organizacemi, sociálně vyloučenými enklávami ale také zapojit většinovou společnost.

- Zadluženost – Sociálně vyloučení mají velké problémy se zadlužeností a to u nebankovních institucí, které jim nabízejí půjčky, pokud dlužník není schopen splácet své závazky, zaplatí z dlužníkových sociálních dávek. Velkým problémem sociálně vyloučených osob je také lichva. Někteří sociálně vyloučení se postupně zadlužují a výše jejich dluhů se vyšplhá do takové výšky, že je pro ně těžké své závazky plnit bez další půjčky.

- Kriminalita – V sociálně vyloučených lokalitách je velmi vysoký podíl kriminality. Častým kriminálním činem je prostituce a také majetkové trestné činy mezi, které patří především krádeže, loupeže. V enklávách se také daří organizovanému zločinu.

1.8 Kriminalita a sociálně patologické jevy v nezaměstnanosti

Nezaměstnanost, a to především dlouhodobá, má nežádoucí vliv nejen na nezaměstnaného, ale především i na celou většinovou společnost. V této společnosti se objevuje zvýšený výskyt sociálně patologických jevů. Mezi tyto jevy patří především zvýšené užívání nikotinu, alkoholu a drog. Zvyšuje se i užívání léků. V období nezaměstnanosti se zvyšuje i počet sebevražedných pokusů.⁵³

Studie, které jsou k dispozici, přímo nepotvrzují souvislost mezi nezaměstnaností a zvýšeným užíváním alkoholu. To však neznamená, že se neobjevují případy, kdy nezaměstnanost vedla osobu ke zvýšené konzumaci alkoholu, toto se týká především mladých lidí. Studie však ukazují na určitou spojitost mezi ztrátou zaměstnání a užíváním nelegálních látek. V určité míře je i dokázána souvislost se spotřebou léků a to především v oblastech s dlouhodobou vysokou mírou nezaměstnanosti.⁵⁴

⁵³ Srov. BUCHTOVÁ, B. *Nezaměstnanost psychologický, ekonomický a sociální problém*, s.115

⁵⁴ Srov. MAREŠ, P. *Nezaměstnanost jako sociální problém*, s. 91-92

Zejména u mladých a dospívajících nezaměstnaných je velmi nebezpečné množství volného času. Vzniká také krize z nedostatečné možnosti vlastní seberealizace a nedostatku kladného ohodnocení jeho schopností a práce. Období, kdy jsou lidé nezaměstnaní, podporuje rizikové faktory. Pro mladé nezaměstnané, kteří si ještě nevyvinuli žádné pracovní návyky, je kriminalita snadným východiskem z problémů. Trestná činnost, která je prováděna „šikovně“ může být pro nezaměstnaného mnohem výhodnější a perspektivnější, a především výhodnějším než práce, která je špatně placená a nesplňuje požadavky, který si nezaměstnaný přeje. Zaměstnání může být pro některé lidi velkou konkurencí, a proto si vybírají jednodušší cestu, a to cestu kriminality. Pro mladé a svobodné nezaměstnané je typická tendence k shromažďování se ve velkých skupinách. V těchto skupinách se může objevovat solidarita se skupinou a to především konáním trestné činnosti či vandalismu. Některé skupiny nezaměstnaných, ve kterých mezi členy vzniklo silnější pouto a pevnější společenství, mohou přerůst až do formy gangů.⁵⁵

Jsou dostupné odkazy na vzrůstající delikvenci a nekontrolovatelného násilí, a to především v souvislosti s dlouhodobou nezaměstnaností. Je dokázáno, že zvýšené násilí bývá zaměřeno především proti hlavnímu proudu společnosti, což jsou především bohatí a zaměstnaní občané. Agrese však většinou nebývá vybíjena právě na této skupině, proti které je zlost namířena, ale naopak je prováděna na chudých a též nezaměstnaných. V některých případech se však může agrese přesunout i na většinovou společnost a může jí, ať už skrytě a nepatrně či přímo a výrazně, ohrozit.⁵⁶

⁵⁵ Srov. MATOUŠEK, O. *Sociální práce v praxi*, s. 306 - 307

⁵⁶ Srov. MAREŠ, P. *Nezaměstnanost jako sociální problém*, s. 92

2 Probační a mediační služba České republiky

Odsouzenými se provádí prostřednictvím Probační a mediační služby České republiky. Posláním této instituce je zprostředkování účinných a společensky vyhovujícím řešením problémů, které nastaly důsledkem trestné činnosti. Zároveň dohlíží na výkon alternativních trestů a opatření týkající se zájmů poškozeného, ochrany společnosti a především prevenci kriminality.⁵⁷

Probační a mediační služba má 3 základní cíle. Nejdůležitějším cílem je integrace obviněného. Pracovníci probační a mediační služby se snaží začlenit obviněného do společnosti. Dále se snaží o jeho uplatnění a jeho lepší seberealizace, mimo trestnou činnost. Dalším úkolem je participace poškozeného. Probační pracovník se snaží o zapojení poškozeného do odškodnění a zároveň se snaží obnovit u něj pocit bezpečí a důvěry v český právní systém. A posledním, avšak neméně důležitým, cílem je ochrana společnosti. Tento cíl je zaměřen k řešení konfliktů, které společnost ohrožují a také ke kontrole uložených alternativních trestů.⁵⁸

Pracovníci probační a mediační služby pracují zejména s individuálními metodami práce s klientem. Pracovníci jsou zprostředkovatelé a to v rámci mediace, kdy zajišťují kontakt mezi pachatelem a obětí. Důležitá činnost pracovníků je především koordinace práce s klientem. Někdy se jim říká i manažeři případu. Pracovníci organizují a zařizují vstup dalších osob, které se podílejí na řešení případu klienta. Pracovníci Probační a mediační služby České republiky postupují podle standardů, které byly v roce 2004 schváleny ministerstvem spravedlnosti.⁵⁹

Odbornou prací Probační a mediační služby České republiky v rámci práce s pachateli je:

- Mediace
- Probace
- Obecně prospěšné práce

⁵⁷ Srov. <https://www.pmscr.cz/o-pms/>

⁵⁸ Srov. MATOUŠEK, O. *Sociální práce v praxi*, s. 286

⁵⁹ Srov. MATOUŠEK, O. *Sociální práce v praxi*, s. 289

- Parole
- Práce s mladistvými a dětmi
- Trest domácího vězení
- Trest zákazu vstupu na sportovní, kulturní a jiné společenské akce⁶⁰

Cílová skupina Probační a mediační služby České republiky je tvořena lidmi, kteří se dostali do konfliktu s českým právním řádem. A to odsouzení za trestní čin, ale i ti, kteří jsou zatím jen obviněni. Probační a mediační služba pracuje i s oběti trestných činů. Mezi cílovou skupinu patří všechny věkové kategorie. Pracují s dospělými pachateli, s pachateli mladistvými, ale i s dětmi mladšími patnácti let, které vykonaly čin, jinak u dospělých osob právně odpovědných, byl brán za trestný. Práce s cílovou skupinou se provádí jak během přípravného řízení, a to ve fázi před rozhodnutím, tak především fázi po vynesení rozsudku.⁶¹

2.1 Mediace

V obecném slova smyslu je mediace metodou, při které se alternativním způsobem řeší konflikty, kdy za účasti třetí osoby, která zaujímá stejný postoj k oběma stranám a snaží se najít řešení, jenž je vyhovující pro obě strany. Mediace v trestním řízení je mimosoudní jednání za účelem narovnání problémového vztahu mezi obviněným a poškozeným. Tato mediace v trestním řízení může být provedena jen, pokud obě strany, tedy poškozený a obviněný, souhlasí.⁶²

Sociální neboli mediační pracovník zahajuje mediaci před rozhodnutím soudu v době přípravného řízení. Důležité je respektování presumpce nevinny, z tohoto důvodu musí pracovník jednat s obviněným nestranně a postupovat rovnoměrně a vyváženě. Spolupráce s mediačním pracovníkem, je jak ze strany pachatele, tak i ze strany oběti, dobrovolná. Pracovník kontroluje požadavky a potřeby obou stran konfliktu. Vyjednává se stranami další postupy, které je nutno nadále provádět. Důležité je získání důvěry v mediačního pracovníka z obou stran. Mediace bývá pro účastníky obtížná a může vznikat mnoho obav z průběhu celé mediace a hlavně jsou obavy ze setkání s druhou

⁶⁰ Srov. <https://www.pmscr.cz/mediace/>

⁶¹ Srov. MATOUŠEK, O. *Sociální práce v praxi*, s. 284 - 285

⁶² Srov. MATOUŠEK, O. *Sociální práce v praxi* s. 283

stranou. V průběhu setkání má mediátor vytvořit prostředí, v němž se bude každá za stran cítit dobře alespoň v rámci možností. Mediační pracovník musí umět rozeznat manipulaci. Mediátor musí mít základní profesionální, ale i osobní dovednosti a při celé mediaci pracovat s oběma stranami.⁶³

2.2 Probace

Původ slova probace je v latině. Význam slova je prověřování či zkoušení. V Čechách se probační dohled ukládá obviněnému či již právoplatně odsouzenému. Dohled se ukládá, jestliže si státní zástupce či soudce domnívá, že je nutné na klienta určitou dobu sledovat a kontrolovat, jestli plní omezení či povinnosti, které mu byly uloženy. Probační pracovník zajišťuje také pomoc klientovi například s hledáním nového bydlení či zaměstnání. Dalším úkolem je motivovat klienta a obnovit jeho sociální integraci.⁶⁴

Probace je individuální práce, ať již s odsouzeným či s obviněným. Probační úředník vykonává probaci formou pravidelného kontaktu s klientem, kdy využívá svou práci k pomoci, ale i ke kontrole. Důležitou částí probace je vypracování probačního plánu. V tomto plánu jsou přesně vymezeny úkoly, které se budou během probace vykonávat a kontrolovat jejich plnění. V probačním plánu se také objevují další podmínky probace, jako je četnost konzultací. Plán je projednán s klientem a on sám si do něj může stanovit pro něj důležité cíle, jenž chce v době probace zvládnout. Probační pracovník je povinen informovat klienta o následcích pokud nebude plnit probační plán.

Nejdůležitějším úkolem a povinností probačního pracovníka je osobní kontakt s odsouzeným či obviněným. Dalším úkolem je zmapování rizik a potřeb klienta. Odsouzený je povinen dodržovat podmínky uložené soudem. Probační úředník aktualizuje probační plán a informuje soud o průběhu probace a chování klienta. Dohled je důležitý především jako ochrana společnosti před dalším nezákonným jednáním jedince. Důležité je, aby pracovník vedl probaci odborně. Probační pracovník může klientovi pomoci s mnoha problémy, které by mohly vést k recidivě jeho chování. Pracovník vyhodnocuje rizika, která mohou nastat. I v probaci se pracovník řídí podle

⁶³ Srov. ŠTERN, P., OUŘEDNÍČKOVÁ, L., DOUBRAVOVÁ, D. *Probace a mediace*, s. 40 - 41

⁶⁴ Srov. <https://www.pmscr.cz/probace-dohled-nad-podminene-odsouzenymi/>

určitých principů obnovující justice. Neméně důležitým úkolem probačního pracovníka je kontakt s postiženým.⁶⁵

2.3 Obecně prospěšné práce

Mezi další činnosti sociálních neboli probačních pracovníků je alternativní trest obecně prospěšných prací. Tento trest je jeden z nejstarších alternativních trestů u nás. Smysl obecně prospěšných prací je umožnit odsouzeným, aby si svůj trest vykonali na svobodě a to způsobem, který je i pro většinovou společnost výhodný a prospěšný. Trest obecně prospěšných prací umožňuje odsouzenému žít svůj dosavadní rodinný a společenský život bez větších omezení. Pokud je pachatel nezaměstnaný, umožní mu hledání si nového pracovního místa, pokud je zaměstnaný, může odsouzený i nadále pracovat. Práce, které jsou vykonávány jako obecně prospěšné práce, musí mít charakter pomoci společnosti. Mezi obecně prospěšné práce tedy spadají například úklidové práce ve městech a veřejných budovách, a také v různých sociálních, vzdělávacích a dalších službách. Práce neslouží jako výdělečná činnost. Důležité při rozhodování o udělení trestu obecně prospěšných prací je zdravotní stav obviněného a také postoj obviněného k vykonávání těchto prací.⁶⁶

Pracovník při zařazování do obecně prospěšných prací má několik velmi důležitých rolí. Nejdůležitější role je koordinátor všech zúčastněných subjektů, mezi které patří soud, poskytovatel míst pro obecně prospěšné práce, obvinění i poškozený. Probační pracovník předjednává uložení obecně prospěšných prací. Zjišťuje, jak se k těmto pracím staví obviněný a jaká jsou rizika výkonu prací. Probační pracovník dále garantuje výkon trestu a zajišťuje místo a druh práce. Pracovník je povinen sledovat průběh prací a dodržování podmínek uložené soudem. Dále informuje v pravidelných časových intervalech soud o vykonávání prací a o dodržování či nedodržování a neplnění podmínek uložených soudem. Pracovník je odborníkem především v legislativě a administrativě. Probační pracovník je také prostředníkem mezi soudem a poskytovatelem míst na obecně prospěšné práce. Pracovník probační služby mapuje poskytovatele míst obecně prospěšných prací a stanovuje, která z těchto míst jsou

⁶⁵ Srov. ŠTERN, P., OUŘEDNÍČKOVÁ, L., DOUBRAVOVÁ, D. *Probace a mediace* s. 74

⁶⁶ Srov. MATOUŠEK, O. *Sociální práce v praxi*, s. 294 - 295

vhodná pro obviněného. Důležitým úkolem probačního pracovníka je také motivace odsouzeného a pomoci mu v problémových oblastech jeho života, pokud je to v jeho možnostech.⁶⁷

2.4 Parole

Původ slova je z francouzštiny *donn ma parole* což volně přeloženo znamená, dávám své slovo. Tento pojem je používán v souvislosti s propuštěním vězně na svobodu a to za podmínky, že slíbí dodržovat určité povinnosti. Český trestní zákoník umožňuje, aby každý odsouzený, po uplynutí poloviny trestu, mohl požádat o podmíněné propuštění. Existují i výjimky, kdy pachatelé mohou požádat o propuštění až po uplynutí 2/3 trestu. Mezi tyto vězně patří odsouzení k výjimečnému trestu či recidivisté. V případech, že žádost podepíše i ředitel věznice může vězen podat žádost i dříve než v zákonem stanovené lhůtě.⁶⁸

Odsouzený má možnost požádat ve věznici o spolupráci s probačním pracovníkem, tato spolupráce se uskutečňuje při návštěvách pracovníka ve věznici. Při těchto návštěvách se připravují podklady pro rozhodnutí soudu. V souvislosti se žádostí spolupracuje probační pracovník i se subjekty mimo věznici. Mezi tyto subjekty patří především instituce poskytující různé programy pro propuštěné vězně. Cílem práce probačního pracovníka ve věznici je, aby shromáždil a především vyhodnotil všechny dostupné informace o vězňovi.⁶⁹

Sociální neboli probační pracovník se účastní ve dvou fázích. První fáze je již zmiňovaná práce ve věznici a druhou fází je práce s propuštěním na svobodu. Probační úředník nabízí spolupráci odsouzeným již pár měsíců před jejich podmíněným propuštěním. Při této spolupráci je nejdůležitější zjistit, jestli je vězen připraven na návrat do běžného života a přizpůsobit se požadavkům a normám společnosti bez možnosti recidivy. Tyto informace jsou důležité pro rozhodnutí soudu, zda vězně podmíněně propustit či ne.⁷⁰

⁶⁷ Srov. ŠTERN, P., OUŘEDNÍČKOVÁ, L., DOUBRAVOVÁ, D. *Probace a mediace* s. 91

⁶⁸ Srov. ŠTERN, P., OUŘEDNÍČKOVÁ, L., DOUBRAVOVÁ, D. *Probace a mediace*, s. 103

⁶⁹ Srov. <https://www.pmscr.cz/parole-dohled-nad-podminene-propustenymi/>

⁷⁰ Srov. ŠTERN, P., OUŘEDNÍČKOVÁ, L., DOUBRAVOVÁ, D. *Probace a mediace*, s. 104 - 105

Analýzu rizik pro případné propuštění vězně vytváří pracovní tým. Tento pracovní tým je multidisciplinární. Bývají v něm zastoupeni pracovníci probační a mediační služby České republiky, pracovníci institutu pro kriminologii a sociální prevenci, odborníci z oblasti zabývající se podmíněným propuštěním a samozřejmě také zástupci orgánů činných v trestním řízení. Hodnotící systém byl vypracován ve spolupráci s britskými experty na rizika. Až bude kompletně hotová finální verze, bude uvedena do praxe a po určité době bude vyhodnocena. Po vyhodnocení z praxe a případném doplnění nedostatků a nesrovnalostí by mělo být toto vyhodnocování zavedeno jak v probační a mediační službě České republiky, tak i ve vězeňské službě České republiky.⁷¹

Pokud soud, po vyhodnocení rizik uzná, že je vězně možné propustit, pracuje, s ním i nadále probační pracovník. V době, kterou určí soud, probační pracovník poskytuje propuštěnému profesionální pomoc při problémech, které se u něho po propuštění vyskytnou. Pomoc je podána v různé šíři a v různých oblastech problémů. Pracovník pomáhá podmíněně propuštěnému například s problémy v rodině, řeší sociální a zdravotní problémy, a také mu pomáhá najít nové zaměstnání. Důležitá je kontrola propuštěného a plnění podmínek, které byly při podmíněném propuštění uloženy. Mezi tyto podmínky nejčastěji patří zákaz požívání alkoholu a drog, zákon kontaktu s určenými osobami a povinnost najít si práci. Propuštění mají povinnost být v neustálém kontaktu se svým probačním pracovníkem a bez jeho souhlasu se nesmí přestěhovat.⁷²

2.5 Práce s nezletilými a mladistvými

Probační program pro nezletilé a mladistvé je především program pro sociální výcvik, terapeutický a psychologický program a další programy rozvíjející osobnostní a sociální dovednosti nezletilého či mladistvého. Tyto programy mají pachatelům pomoci naučit se vyvarování nevhodného a nezákonného chování. Program může být uložen mladistvým soudem pro mládež i státním zástupcem, ten však může trest uložit jen v přípravném řízení. Je velmi důležité dbát na to, aby program byl pro mladistvé

⁷¹ Srov. MATOUŠEK, O. *Sociální práce v praxi*, s. 296 - 297

⁷² Srov. ŠTERN, P., OUŘEDNÍČKOVÁ, L., DOUBRAVOVÁ, D. *Probace a mediace*, s. 104 - 105

vhodný a splňoval jeho potřeby. Osobám mladším patnácti let nelze udělit trest výchovných programů. Tito nezletilí však mohou být zařazeny do střediska výchovné péče s psychologickým, terapeutickým či jiným zaměřením programů.⁷³

Sociální nebo probační pracovník na střediscích probační a mediační služby České republiky je speciálně vyškolen pro práci s mladistvými a nezletilými. Hlavním cílem pracovníků je, v přípravném řízení a v řízení před soudem, výchovné působení na mladistvého či nezletilého pachatele. Toto působení by mělo vést k zastavení nezákonného chování. Podle postoje mladistvého či nezletilého pachatele je i rozhodováno před soudem či podle něho rozhoduje státní zástupce. Náplň práce pracovníka v přípravném řízení je především příprava podkladů o rodinných, osobních a aktuálních školních poměrech. Pracovník také jedná s kurátorem a sociálními pracovníky odboru sociálně právní ochrany dětí příslušného městského úřadu, a také se školou, do které mladistvý či nezletilý pachatel chodí. Probační pracovník je také prostředníkem, který zařizuje jiné služby především mediaci s poškozeným o náhradě škody. Účastní se přijednávání a pomáhá soudci či státnímu zástupci vybrat vhodná opatření, která jsou pro daného pachatele vyhovující a výchovně prospěšné. Náplň práce ve vykonávacím řízení je především dohled na nezletilého či mladistvého pachatele a plnění povinností, které mu byly uloženy soudem či státním zástupcem. Pracovník vypracovává průběžně zprávy z dohledu a zasílá je v určených intervalech na orgán, jenž vynesl rozhodnutí. Dále probační pracovník pokračuje v práci, kterou s nezletilým či mladistvým pachatelem vykonával již před vynesením pravomocného rozsudku.⁷⁴

2.6 Trest domácího vězení

Tento trest je novým alternativním trestem účinným od 1. 1. 2010. Trest domácího násilí se ukládá jak dospělým pachatelům, tak i mladistvým. V trestním zákoníku je trest domácího vězení na druhém místě podle přisnosti, a to hned za trestem odnětí svobody. Nejdůležitějším je doložení slibu pachatele o zdržování se na určité adrese. Soud může rozhodnout o trestu domácího vězení až na dobu dvou let. Odsouzený je

⁷³ Srov. <https://www.pmscr.cz/mladistvi-probacni-programy/>

⁷⁴ Srov. ŠTERN, P., OUŘEDNÍČKOVÁ, L., DOUBRAVOVÁ, D. *Probace a mediace*, s. 131 - 132

povinen se v určitou dobu zdržovat na určeném místě. Soud přihlíží na pracovní povinnosti odsouzeného a dobu tomuto přizpůsobuje. Soud určí počátek výkonu trestu domácího vězení tak, aby si odsouzený mohl obstarat své nejdůležitější záležitosti. Ze závažných důvodů je možné požádat soud o změnu času či místa výkonu trestu. Soud však nemá povinnost vyhovět žádosti odsouzeného. V odůvodněných případech též může soud rozhodnout o přerušení či úplném zrušení trestu domácího vězení.⁷⁵

Probační pracovník pracuje ve třech fázích. V první fázi se pracovník podílí na výběru pachatelů, kteří jsou pro výkon tohoto trestu vhodné. Dále zjišťuje jejich postoje a možnosti náhrady škody. Informuje obviněného o náležitostech a povinnostech trestu domácího vězení a zajišťuje písemný slib pro soudní jednání. Důležitým úkolem v první fázi je zjištění vhodnosti podmínek pro vykonání trestu. Zjišťuje jeho rodinné, sociální, bytové i pracovní poměry. Toto je důležité především kvůli rodině obviněného. Pro některé rodiny by trest domácího vězení mohl mít opačné následky než by mít měl. V druhé fázi vede pracovník již odsouzeného k vyřízení svých osobních, rodinných, sociálních a pracovních poměrů tak, aby byl trest domácího vězení zahájen co nejdříve. Třetí fázi a zároveň nejdůležitější fázi je kontrola odsouzeného. Kontroluje dodržování podmínek stanovených soudem a zároveň řeší klientovi osobní problémy a snaží se ho vést k řádnému životu. Probační pracovník musí být po celou dobu vykonávání trestu v kontaktu s rodinou odsouzeného či komunitou ve které žije. Snaží se tak získat další informace o chování odsouzeného a o tom, jak se rodina cítí, a jak prožívá trest ona. Pracovník provádí namátkové kontroly v místě určeném k výkonu trestu a provádí je v různou dobu, ale vždy v rozmezí času, který je uveden v rozsudku. Pracovník se dále pravidelně setkává s odsouzeným na středisku probační a mediační služby. Pokud se objeví nějaké důležité změny, projednává je pracovník s odsouzeným a o výsledku jednání pak informuje příslušný soud. Pracovník navrhuje změnu, odklad či zrušení trestu domácího vězení. Pokud jsou výsledky kontroly špatné a odsouzený nesplňuje povinnosti uložené mu soudem, může být pracovník ten, kdo navrhuje soudu přeměnu trestu domácího vězení na jiný trest, a to nejčastěji v trest odnětí svobody. V budoucnosti se plánuje zavedení elektrického kontrolního zařízení.

⁷⁵ Srov. <https://www.pmscr.cz/trest-domaciho-vezeni-2/>

Toto zařízení ulehčí kontrolu odsouzeného a tím i lepší kontrolu vedení řádného života a plnění podmínek stanovených soudem.⁷⁶

2.7 Zákaz vstupu na sportovní, kulturní a jiné společenské akce

Zákaz vstupu na sportovní, kulturní a jiné společenské akce je dalším z alternativních trestů platných od 1. 1. 2010. Trest je určen především problémovým fanouškům fotbalových a hokejových zápasů, ale také pachatelům páchající trestné činy na některé ze společenských akcí. Trest spočívá v zákazu účasti na soudem určených akcích. Povinností odsouzeného je i spolupráce s pracovníkem probační a mediační služby v místě jeho bydliště. Odsouzený se zúčastňuje programů sociálního výcviku a převýchovy. Při tomto zákazu je velmi důležitá spolupráce s Policií České republiky. Pokud pracovník uzná, že jsou nutné pravidelné schůzky ve středisku probační a mediační služby, je odsouzený povinen na tyto schůzky docházet. Při tomto trestu spolupracuje probační a mediační služba s policií České republiky, s organizátory zakázaných akcí a zprostředkovateli programů, které může mít odsouzený za povinnost absolvovat.⁷⁷

Probační pracovník může spolupracovat se soudem již v přípravném řízení a zpracovávat podklady pro rozhodnutí soudu. Po vynesení odsuzujícího rozsudku pracovník probační služby vyzve odsouzeného, aby se dostavil k osobnímu pohovoru o podmínkách trestu zákazu vstupu na sportovní, kulturní a jiné společenské akce. Pracovník je povinen poučit odsouzeného o podmínkách trestu a postizích, které následují při neplnění stanovených podmínek. Při druhém osobním setkání vypracovává probační pracovník společně s odsouzeným probační plán. Při tomto trestu má pracovník poměrně velké pravomoci, ale také má velkou odpovědnost za plnění povinností a dodržování trestu odsouzeným. Služba kriminální policie a vyšetřování spolu s organizátory akcí, které jsou pro odsouzené zakázané, poskytují probačnímu pracovníkovi informace o zkušenostech ze sledovaných akcí a také další informace

⁷⁶ Srov. ŠTERN, P., OUŘEDNÍČKOVÁ, L., DOUBRAVOVÁ, D. *Probace a mediace*, s. 157

⁷⁷ Srov. <https://www.pmscr.cz/trest-zakazu-vstupu/>

o odsouzeném. Pracovník může společně s pracovníky služby kriminální policie a vyšetřování nakázat návštěvu služebny policie České republiky v době konání jemu zakázaných akcí a tam zůstat po dobu nezbytně nutnou či po celou dobu trvání akce, na kterou má odsouzený zakázaný přístup. Probační plán je velmi důležitým dokumentem. Plán se stanovuje na základě pravomocného rozsudku a na základě vyhodnocení rizik dalšího nezákonného jednání, podle potřeb poškozeného a podle příčin související s trestnou činností. V probačním plánu se konkrétně uvádí povinnosti odsouzeného a pravidla spolupráce mezi odsouzeným a probačním pracovníkem. Pokud byla odsouzenému udělena povinnost absolvovat některý ze sociálně- převýchovných programů či program psychologického poradenství je součástí probačního plánu dohoda o účasti na tomto programu. Tato smlouva je uzavřena mezi odsouzeným, probačním pracovníkem a poskytovatelem programu. Probační plán je závazný, pokud jej odsouzený neplní, neplní ani povinnosti uložené soudem. Probační pracovník píše během spolupráce s odsouzeným písemné zprávy, které posílá příslušnému soudu a tím ho informuje o spolupráci odsouzeného. Po konci spolupráce sepisuje pracovník shrnující zprávu o výkonu trestu, a také do ní zahrnuje své hodnocení spolupráce a jednání odsouzeného.⁷⁸

⁷⁸ Srov. ŠTERN, P., OUŘEDNÍČKOVÁ, L., DOUBRAVOVÁ, D. *Probace a mediace*, s. 161 - 163

3 Sociálně – demografická analýza Prachaticka

3.1 Základní charakteristika okresu Prachatice

Prachaticko je pohraničním okresem, který leží v jihozápadní části jižních Čech a je tvořen 65 obcemi, které se dělí na 254 částí. Na severu sousedí s okresem Strakonice, na východě krátce s okresem České Budějovice, na jihovýchodě s okresem Český Krumlov a na západě s okresem Klatovy. Jeho jižní a jihozápadní hranice je zároveň i hranicí státní. Na jihu krátce sousedí s Rakouskem a na jihozápadě tvoří hřeben Šumavy přirozenou hranici Německem

Trvalý či dlouhodobý pobyt má v okrese přibližně 52 tis. obyvatel a to je nejméně ze všech okresů v kraji. Hustota zalidnění je jen 37 osob na km² a je nejnižší především v pohraničí okresu, kde při odsunu německého obyvatelstva nedošlo k celkovému osídlení oblasti a některé sídelní jednotky zcela zanikly.⁷⁹

Na okrese Prachatice žije k 31. 12 přesně 51 471 obyvatel, z toho je 25 608 mužů a 25 863 žen. V okrese žije 7 763 obyvatel v předproduktivním věku. Počet obyvatel ve věku 0 – 9 je 5 325, osob ve věku 10 – 14 je 2 438. Počet obyvatel okresu Prachatice v produktivním věku čili od 15 do cca 64 let je 36 413 z toho počtu je 14 350 obyvatel ve věku 15 až 34 let, 11 061 obyvatel ve věku 35 až 49 let a 11 002 ve věku 50 až 64 let. 7 295 obyvatel je v poproduktivním věku.⁸⁰

V dlouhodobém vývoji je od roku 1990 se počet obyvatel na okrese Prachatice celkem výrazně nemění. Rozdíly mezi jednotlivými roky se pohybují kolem 300 obyvatel a však od roku 2006 je zaznamenávat především růstový trend, a však tento trend nárůstů souvisí také s nárůstem stěhování.⁸¹

Největší počet obyvatel se však nachází ve městech a to ve 4 velkých městech okresu Prachatice - Prachatice, Vimperk, Volary a Netolice žije celých 52,32%

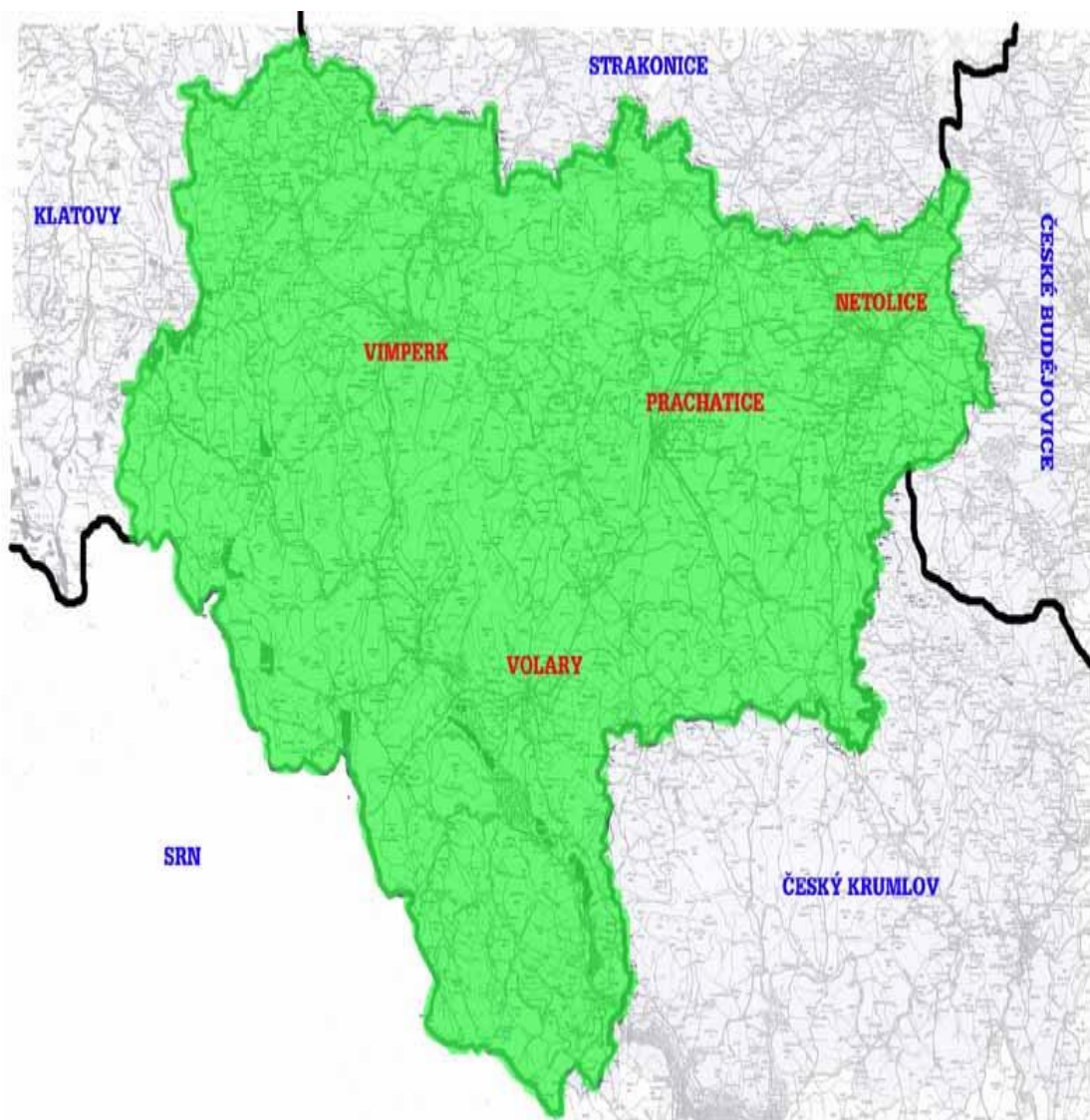
⁷⁹ http://www.zlin.czso.cz/x/redakce.nsf/i/charakteristika_okresu_pt

⁸⁰ [http://www.czso.cz/csu/2011edicniplan.nsf/t/2D00221350/\\$File/40341117.pdf](http://www.czso.cz/csu/2011edicniplan.nsf/t/2D00221350/$File/40341117.pdf)

⁸¹ http://www2.czso.cz/x/redakce.nsf/i/charakteristika_okresu_pt

obyvatelstva. Obyvatelstvo okresu Prachatice tvoří 8,2% z celkového počtu obyvatel Jihočeského kraje a jen 0,5% obyvatelstva celé České republiky.⁸²

Okres Prachatice svou celkovou rozlohou 1 375 km² zaujímá čtvrté místo v rámci okresů Jihočeského kraje.⁸³

Mapa Prachaticka⁸⁴

⁸² <http://www.rakjk.cz/prachatice/charakteristika.html>

⁸³ http://www2.czso.cz/x/redakce.nsf/i/charakteristika_okresu_pt

⁸⁴ http://www.prachatice.cz/mesto/common_soubory/pusobnost_d_b.jpg

Prachaticko je vzhledem k přírodním podmínkám hlavně zemědělský okresem. Na Prachaticku se zemědělskou výrobou zabývá 383 subjektů. Mezi tyto subjekty patří 5 družstev, 5 akciových společností, 17 společností s ručením omezeným a 356 soukromých rolníků. V posledních letech se na prachaticku objevuje nárůst počtu zemědělců, kteří začínají hospodařit ekologickými způsoby především na Území chráněné krajinné oblasti Šumava a na Území národního parku Šumavy.⁸⁵

Školní zařízení na okrese Prachatice tvoří celkem 31 mateřských škol, 29 základních škol, mezi které patří i základní škola při Dětském domově v Žíchovci, 2 gymnasia a 4 střední odborné školy a učiliště. Přímou v Prachaticích se nachází jediná škola vyššího stupně a to Vyšší odborná škola sociální a Střední pedagogická škola Prachatice.⁸⁶

Na území okresu Prachatice se nachází pět obvodních oddělení Policie České republiky a to v Prachaticích, v Netolicích, ve Vimperku, ve Volarech a v Horní Vltavici. Dále se na okrese nachází oddělení služby pro zbraně a bezpečnostní materiál a také služba policejní kriminální policie a vyšetřování. Také se na okrese nachází Krajské ředitelství policie Jihočeského kraje Územní odbor Prachatice. Oddělení městské policie se nachází ve třech městech a to v Prachaticích, Netolicích a Vimperku. V Prachaticích se nachází Okresní státní zastupitelství a středisko Probační a mediační služby.

⁸⁵ <http://www.rakjk.cz/prachatice/zemedelska-specifika.html>

⁸⁶ http://www2.czso.cz/x/redakce.nsf/i/charakteristika_okresu_pt

3.2 Nezaměstnanost na Prachaticku

V prvních 3 měsících roku dochází na okrese Prachatice ke zvýšení nezaměstnanosti a to až k maximálním hodnotám. Během dalších 6 měsíců začíná nezaměstnanost opět klesat a to především díky nárůstu počtu sezónních prací. V posledních 3 měsících roku, kdy sezónní práce končí, se nezaměstnanost každoročně opětovně zvýší.

Nezaměstnanost na Prachaticku v roce 2010 výrazně vzrostla oproti roku 2009, tento nárůst způsobilo především ukončení činnosti některých velkých firem, či propouštění velkého počtu zaměstnanců z dalších větších podniků.

Porovnání nezaměstnanosti v letech 2009 - 2010

		leden	únor	březen	duben	květen	Červen	červenec
Počet uchazečů	2009	1610	1735	1802	1781	1692	1683	1650
	2010	2238	2372	2270	2019	1795	1714	1695
Míra nezaměstnanosti v %	2009	5,53	6,07	6,35	6,29	5,98	5,94	5,82
	2010	7,84	8,27	7,91	6,91	6,06	5,84	5,79

Zdroj: Zpráva Úřadu práce v Prachaticích o situaci na trhu práce za rok 2010; vlastní zpracování⁸⁷

	srpen	září	říjen	listopad	prosinec	průměr
	1646	1633	1670	1806	2034	1728,5
	1657	1590	1613	1817	2122	1908,5
	5,8	5,57	5,58	6,04	7	5,9975
	5,69	5,34	5,41	6,09	7,27	6,535

Zdroj: Zpráva Úřadu práce v Prachaticích o situaci na trhu práce za rok 2010; vlastní zpracování⁸⁸

⁸⁷ <http://portal.mpsv.cz/upcr/kp/jhc/statistiky>

3.3 Trestná činnost na Prachaticku

V roce 2010 se zvedl počet trestných činů a to především trestných činů majetkového charakteru, především krádeže vloupáním, krádeže prosté a zanedbání povinné výživy, a to podle statistik policejní prezidia ČR. V roce 2010 se počet trestných činů zvýšil o více jak sto případů oproti roku 2009. Ze statistik je patrné, že trestnou činností páchají ve větší míře muži.

Porovnání trestných činů v letech 2009 – 2010 podle pohlaví

	Celkový počet trestných činů	Muži	Ženy
2009	978	900	78
2010	1083	991	92

Zdroj: Statistiky, výkazy a spisy Služby kriminální policie a vyšetřování obvod Prachatic; vlastní zpracování

⁸⁸ <http://portal.mpsv.cz/upcr/kp/jhc/statistiky>

4 Výzkum

4.1 Cíl

Cílem mé bakalářské práce je potvrzení, že při zvýšení počtu evidovaných nezaměstnaných na Prachaticku se zvýšil i počet trestných činů, které páchají právě nezaměstnaní pachatelé.

4.2 Hypotézy

První hypotéza: Trestnou činnost páchají především muži v produktivním věku a s nižším vzděláním

Druhá hypotéza: Trestnou činnost páchají více dlouhodobě nezaměstnaní.

Třetí hypotéza: Nezaměstnaní pachatelé na Prachaticku páchají především majetkové trestné činy.

4.3 Metody a techniky sběru dat

Pro vypracování praktické části mé bakalářské práce jsem si vybrala dvě metody sběru dat. První kvantitativní metodou sběru dat je anonymní dotazník. A druhou metodou sběru dat je studium písemných dokumentů a to statistik, výkazů a spisů Státního zastupitelství Prachatice, Služby kriminální policie a vyšetřování obvod Prachatice a studium statistik a spisů nezaměstnaných pachatelů na Probační a mediační služba Prachatice.

4.3.1 Dotazník

„Dotazník je v podstatě standardizovaným souborem otázek, jež jsou předem připraveny na určitém formuláři. Získáváme jím empirické informace, založené na

nepřímém dotazování se respondentů, s použitím předem formulovaných písemných otázek.“⁸⁹

Je jedním z nejběžněji používaných metod pro sběr informací. Dotazník má i několik velkých výhod na rozdíl od jiných metod sběru dat. Dotazník je jedna z nejlevnějších metod výzkumu. Jeho zpracování je jednoduché stejně jako vyhodnocení jeho dat. Dotazník je oblíbený i z důvodu malé náročnosti na čas a místo vyplnění, respondent si ve většině případů může dotazník vzít i domů a v klidu ho vyplnit. Pokud je dotazník správně vypracován a jsou k němu přiloženy informace, jak dotazník správně vyplnit, je vyplnění dotazníku nenáročné. Avšak i dotazník má své nevýhody a to především nepravdivé informace, které může respondent uvádět.⁹⁰

Avšak soukromí, které tazatel poskytuje respondentovi při vyplňování dotazníků, může vést k upřímnějším odpovědím a respondent pak bez větších problémů vyplní i soukromější otázky. Dotazník by měl být kratší, mít spíše uzavřené a jasné otázky pro snadnější pochopení.⁹¹

4.3.2 Studium písemných dokumentů

Toto zkoumání patří mezi kvalitativní i kvantitativní metody sběru dat, výzkumník se k této metodě obrací, pokud nemá možnost přímého pozorování a to například z důvodu časové mezeře událostí. Je to analýza dokumentů, které nebyly vytvořeny za účelem výzkumu. Při této metodě se musí brát v potaz, že data již byla jednou zpracována či nějakým způsobem zaznamenána.⁹²

⁸⁹ BÁRTLOVÁ, S., SADÍLEK, P., TOTHOVÁ, V. *Výzkum a ošetřovatelství*, s. 98

⁹⁰ Srov. <http://www.dotaznik-online.cz/>

⁹¹ Srov. <http://www.augur-consulting.cz/metody/kvantitativni-vyzkum.html>

⁹² Srov. BÁRTLOVÁ, S., SADÍLEK, P., TOTHOVÁ, V. *Výzkum a ošetřovatelství*, s. 113 – 114

4.4 Vyhodnocení dotazníků

Dotazník (přiložen v příloze) je složen ze sedmi jednoduchých, stručných a srozumitelných otázek. Vyplnění celého dotazníku trvalo přibližně deset minut. Celkově bylo rozdáno 60 dotazníků a navraceno bylo 50 dotazníků, všechny dotazníky jsou uchovány v osobním archivu. Dotazník byl rozdán osobám, které pracují v orgánech činných v trestním řízení.

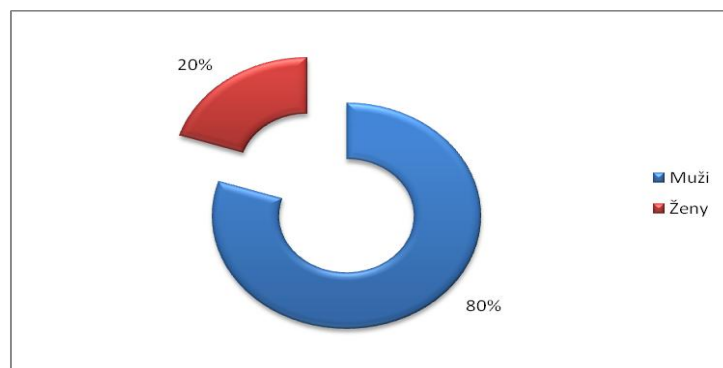
	Zaměstnavatel	Státní zastupitelství Prachatice	Probační a mediační služba středisko Prachatice	Okresní soud Prachatice	Městská policie Prachatice	Policie ČR obvod Prachatice	Služba kriminální policie a vyšetřování obvod Prachatice
Počet celkem		4	3	2	10	23	8
Pohlaví	Muži	3	1	1	9	23	8
	Ženy	1	2	1	1	0	0
Nejvyšší dosažené vzdělání	Středoškolské	0	0	0	9	20	3
	Vyšší odborné	0	0	0	1	2	3
	Vysokoškolské	4	3	2	0	1	2
Délka praxe	0 - 4 roky	1	3	1	2	8	3
	5 - 9 let	2	0	0	4	10	3
	10 - 15 let	1	0	1	4	4	2
	15 a více	0	0	0	0	1	0

Vyhodnocení jednotlivých otázek

Otázka č. 1

Kdo páchá častěji trestné činy v důsledku nezaměstnanosti

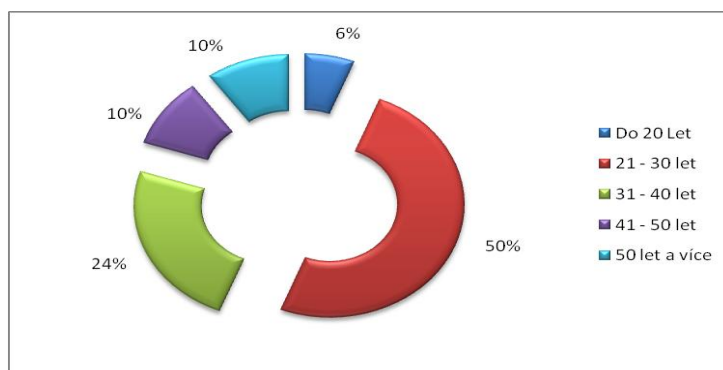
Na tuto otázku odpovědělo 40 respondentů, že častější pachatelé trestné činnosti jsou muži a jen 10 respondentů odpovědělo, že častěji páchají trestnou činností ženy. Na tuto otázku odpovědělo všech 50 respondentů.

Otázka č. 2

Nejčastější věk pachatelů trestných činů v důsledku nezaměstnanosti

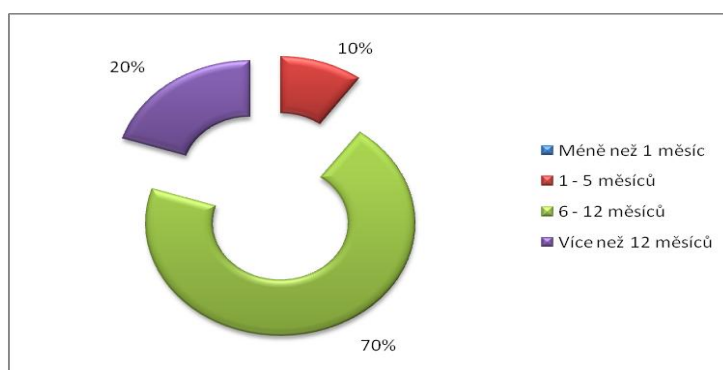
25 respondentů odpovědělo, že nejčastější věk pachatelů trestných činů v důsledku nezaměstnanosti je 21 – 30 let. 12 respondentů odpovědělo, že věk je 31 – 40 let, 5 respondentů odpovědělo 41 – 50 let a stejný počet respondentů napsal věk 50 let a více a jen 3 respondenti odpověděli věk do 20 let.

Otázka č. 3

Jak dlouho bývají pachatelé nezaměstnaní při spáchání trestného činu

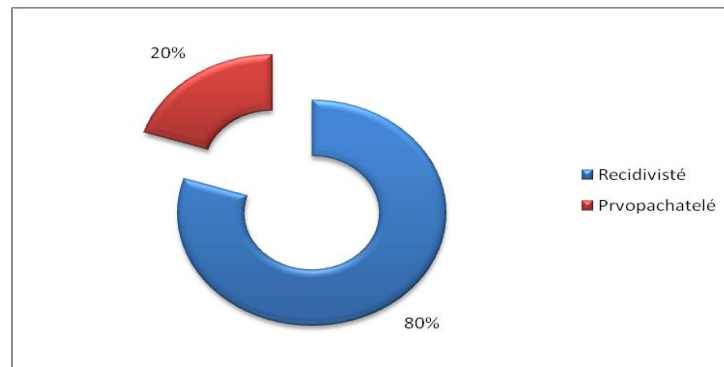
Na otázku o době nezaměstnanosti pachatelů odpovědělo 35 respondentů, že pachatelé jsou nezaměstnaní 6 – 12 měsíců, 10 respondentů odpovědělo, že nezaměstnanost trvá déle jak 12 měsíců, 5 respondentů odpovědělo 1 – 5 měsíců. Žádný z respondentů neuvedl dobu nezaměstnanosti méně jak jeden měsíc.

Otázka č. 4

Nezaměstnaní pachatelé jsou především

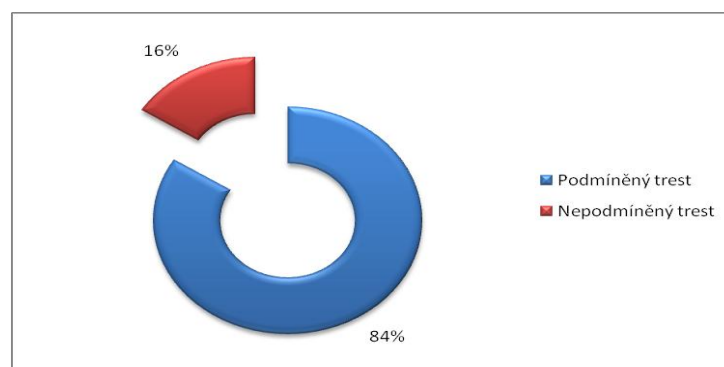
40 respondentů odpovědělo, že nezaměstnaní pachatelé jsou většinou recidivisté a 10 respondentů odpovědělo, že pachatelé jsou prvopachatelé.

Otázka č. 5

Jaký druh trestu je nejčastější u pachatelů trestné činnosti páchané v důsledcích nezaměstnanosti

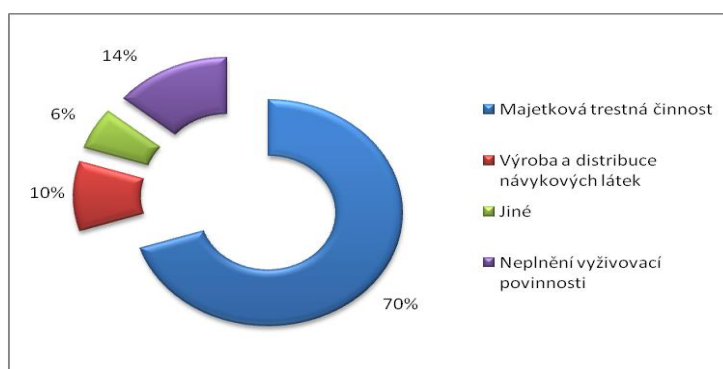
42 respondentů odpovědělo, že nezaměstnaní pachatelé dostanou nejčastěji podmíněný trest a 8 respondentů odpovědělo, že trest bývá častěji nepodmíněný.

Otázka č. 6

Který druh trestné činnosti páchají nezaměstnaní pachatelé nejčastěji

35 respondentů uvedlo, že nejčastější druh je majetková trestná činnost. 7 respondentů uvedlo jako nejčastější druh je neplnění vyživovací povinnosti, 5 respondentů uvádí za nejčastější trestný čin výrobu a distribuci návykových látek a 3 respondenti uvádějí jiné trestné činy.

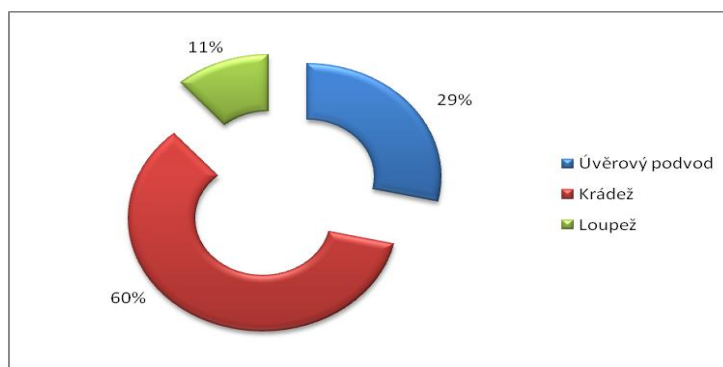

Na otázku odpovídali jen respondenti, kteří na otázku číslo 6 odpověděli, že nejčastější druh trestné činnosti v nezaměstnanosti je majetková trestná činnost

Otázka č. 7

Který druh majetkové trestné činnosti je nejčastější

Na tuto otázku odpovídalo 3 respondentů. 21 respondentů uvádí, že nejčastější čin je krádež, 10 respondentů uvádí za nejčastější úvěrový podvod a 4 respondenti uvádí za nejčastější majetkový trestný čin loupež.

4.5 Výsledky studia písemných dokumentů

Pro potvrzení svých hypotéz jsem se rozhodla zkoumat statistické výkazy policejního prezidia České republiky, které mi byly poskytnuty k nahlédnutí na kriminálním oddělení okresu Prachatice, pod které spadají odvodní oddělení Netolice, Prachatice, Vimperk, Volary a Horní Vltavice. Dále jsem zkoumala statistiky a spisy ze státního zastupitelství, které mi byly také poskytnuty a dále i ze spisů Probační a mediační služby odděleného pracoviště v Prachaticích. Ze spisů jsem se dozvěděla, že pachatelé, a to především majetkových trestných činů ve věku nad 30 let, spáchali trestný čin jako důsledek nezaměstnanosti a to nejen z důvodu nedostatku peněz, který je v té době tížil, ale také z přebytku volného času. Mladí páchají trestnou činnost převážně z nadbytku volného času, ale také ze strachu sociálního vyloučení, nebo ztráty osob, které mají rádi, a se kterými čas tráví. Pachatelé trestných činů sice trápí nedostatek peněz, ale podle výpovědí ze spisů, které jsem si mohla prostudovat, se pachatelé vyjádřili, že větší strach mají ze ztráty známých a přátel, než právě z nedostatku financí. Mladí nezaměstnaní svůj čas tráví se skupinou, která je převážně složená z nezaměstnaných. Vyloučení ze skupiny a ztráta kamarádů, která by mohla nastat při odmítnutí či neúčastněním se páčání trestné činnosti, je pro tyto mladé nepředstavitelná a se svou „partou jsou do všeho“. Ze studia těchto spisů jsem se dozvěděla, že nezaměstnanost na Prachaticku není jen ekonomický problém, ale především problém sociální, kdy nadbytek volného času může znamenat ztrátu sociálního statusu a sociální vyloučení. Pro muže je i velmi důležitá ztráta sociální role živitele rodiny a vyloučení z rodiny, někteří se s tím těžko vyrovnávají, a to především hned po ztrátě zaměstnání. Volný čas začínou trávit v hernách a barech, kde se setkávají s dalšími nezaměstnanými. Ve spisech jsem se dozvěděla, že pachatelé přiznávají, že sociální role nezaměstnaného jim po čase začne vyhovovat a volný čas tráví právě s novými známými, či začínou hrát na výherních automatech. Pachatelé přiznávají, že na výherních automatech vzniká rychlá závislost a trestný čin spáchali právě proto, aby měli finance na tuto zábavu, a aby si rodina ničeho nevšimla a neztratil její přízeň a přízeň „starých“ známých, přátel a osob, se kterými se stýkal v době, kdy byl ještě zaměstnan, kteří jim ještě zůstali. Trestný čin tedy páchají, stejně jaké mladí pachatelé, že strach ze ztráty statusu, rodiny a sociálního vyloučení.

V těchto výkazech, statistikách a spisech jsem se zaměřila především na počet trestných činů spáchaných nezvěstnými a na délku jejich nezaměstnanosti, na věk a vzdělání pachatelů, abych si mohla potvrdit či vyvrátit hypotézy, které jsem si stanovila. Měla jsem možnost se podívat i do záznamů o trestných činech z roku 2009 a tím i porovnat počty nezaměstnaných pachatelů s rokem 2010, kdy se na Prachaticku zvýšila nezaměstnanost.

Porovnání celkové kriminality v letech 2009 a 2010 na okrese Prachatice

Název	Rok	celkový počet trestných činů	Počet trestných činů spáchaných nezaměstnanými
Vraždy	2009	1	0
	2010	0	0
Násilné činy	2009	71	45
	2010	102	53
Mravnostní činy	2009	5	1
	2010	5	2
Krádeže vloupáním	2009	179	117
	2010	253	145
Krádeže prosté	2009	265	174
	2010	304	203
Ostatní krim. činy	2009	124	35
	2010	129	61
Zbývající kriminalita	2009	257	146
	2010	201	160
Hospodářské činy	2009	76	29
	2010	89	47
Kriminalita celkem	2009	978	547
	2010	1083	671

Zdroj: Statistiky, spisy a výkazy Služby kriminální policie a vyšetřování obvod Prachatice, Státní zastupitelství Prachatice, Probační a mediační služba Prachatice; vlastní zpracování

Pohlaví a věk nezaměstnaných pachatelů trestných činů v roce 2010

Název	Počet trestných činů spáchaných nezaměstnanými	Pohlaví		Věk			
		Ženy	Muži	Do 20 let	21 - 40 let	41 - 50 let	50 a více let
Vraždy	0	0	0	0	0	0	0
Násilné činy	53	2	51	4	39	8	2
Mravnostní činy	2	0	2	1	1	0	0
Krádeže vloupáním	145	23	122	28	76	31	10
Krádeže prosté	203	60	143	19	114	68	2
Ostatní krim. Činy	61	7	54	11	32	14	4
Zbývající kriminalita	160	28	132	20	109	24	7
Hospodářské činy	47	6	41	9	23	15	0

Zdroj: Statistiky, výkazy a spisy Služby kriminální policie a vyšetřování obvod Prachatice, Státní zastupitelství Prachatice, Probační a mediační služba Prachatice; vlastní zpracování

Vzdělání nezaměstnaných pachatelů trestných činů v roce 2010

Název	Počet trestných činů spáchaných nezaměstnanými	Vzdělání			
		Základní	Výuční list	Středoškolské s maturitou	Vyšší či vysokoškolské
Vraždy	0	0	0	0	0
Násilné činy	53	24	19	8	2
Mravnostní činy	2	1	1	0	0
Krádeže vloupáním	145	79	58	7	1
Krádeže prosté	203	146	53	4	0
Ostatní krim. Činy	61	25	24	10	2
Zbývající kriminalita	160	50	49	29	32
Hospodářské činy	47	1	3	24	19

Zdroj: Statistiky, výkazy a spisy Služby kriminální policie a vyšetřování obvod Prachatice, Státní zastupitelství Prachatice, Probační a mediační služba Prachatice; vlastní zpracování

Délka nezaměstnanosti pachatelů trestných činů v roce 2010

Název	Počet trestných činů spáchaných nezaměstnanými	Délka nezaměstnanosti			
		Méně než 1 měsíc	1 - 6 měsíců	6 - 12 měsíců	Více jak 12 měsíců
Vraždy	0	0	0	0	0
Násilné činy	53	6	12	21	14
Mravnostní činy	2	0	1	1	0
Krádeže vloupáním	145	0	3	102	40
Krádeže prosté	203	2	6	149	46
Ostatní krim. činy	61	5	7	22	27
Zbývající kriminalita	160	3	17	59	81

Zdroj: Statistiky, výkazy a spisy Služby kriminální policie a vyšetřování obvod Prachatice, Státní zastupitelství Prachatice, Probační a mediační služba Prachatice; vlastní zpracování

Nejčastější trestné činy nezaměstnaných pachatelů – porovnání roků 2009 a 2010

Název	Rok	Počet	Rozdíl v roce 2010
Vraždy	2009	0	0
	2010	0	
Násilné činy	2009	45	+8
	2010	53	
Mravnostní činy	2009	1	+1
	2010	2	
Krádeže vloupáním	2009	117	+28
	2010	145	
Krádeže prosté	2009	174	+29
	2010	203	
Ostatní krim. činy	2009	35	+26
	2010	61	
Zbývající kriminalita	2009	146	+14
	2010	160	
Hospodářské činy	2009	29	+18
	2010	47	
Kriminalita celkem	2009	547	+124
	2010	671	

Zdroj: Statistiky, výkazy a spisy Služby kriminální policie a vyšetřování obvod Prachatice, Státní zastupitelství Prachatice, Probační a mediační služba Prachatice; vlastní zpracování

4.6 Verifikace hypotéz

Pomocí výzkumu, který jsem prováděla prostřednictvím anonymního dotazníku a studiem písemných dokumentů od kriminálního oddělení Prachaticích, Státního zastupitelství v Prachaticích a probační a mediační služby v Prachaticích, jsem se snažila zjistit trestnou činnost nezaměstnaných na Prachaticku v roce 2010. Po vyhodnocení dotazníků a po prozkoumání a vyhodnocení spisů, výkazů a statistik jsem se zaměřila na verifikaci tří hypotéz, které jsem si stanovila.

První hypotéza: Trestnou činnost páchají především muži v produktivním věku a s nižším vzděláním

Tato hypotéza se po zpracování dotazníků, statistik, výkazů a spisů potvrdila. Tuto hypotézu jsem si stanovila na základě praktické zkušenosti ze střediska Probační a mediační služby České republiky v Prachaticích, a také na základě teoretických informací. Z výsledků vyplynulo, že častějšími pachateli jsou muži a to v produktivním věku především ve věku 21-40 let. Nejčastějšími pachateli jsou osoby se vzděláním základním či středoškolským, zakončené výučním listem.

Druhá hypotéza: Trestnou činnost páchají více dlouhodobě nezaměstnaní.

Po zpracování se potvrdila i druhá hypotéza, že trestnou činnost páchají osoby nezaměstnané dlouhodobě a to šest až dvanáct měsíců či déle.

Třetí hypotéza: Nezaměstnaní pachatelé na prachaticku páchají především majetkové trestné činy.

Po vyhodnocení všech dotazníků, statistik, výkazů a spisů se potvrdila i má třetí a poslední hypotéza, že nejčastějším druhem trestné činnosti je majetková trestná činnost. Mezi majetkovou trestnou činností patří především krádeže vloupáním, krádeže prosté a dá se sem zahrnout i zanedbání povinné výživy.

Závěr

Cílem mé bakalářské práce bylo zjištění trestných činů v důsledku nezaměstnanosti na Prachaticku v roce 2010. V teoretické části jsou popsány základní informace o nezaměstnanosti, nejčastější dělení nezaměstnanosti a hlavně důsledky a problémy, které nezaměstnanost způsobuje. Druhou kapitolu teoretické části tvoří popis a rozdělení činností probačního a mediačního pracovníka, který spolupracuje s obviněnými či již odsouzenými z trestných činů.

Ztráta zaměstnání či její nenalezení je pro člověka velmi stresující a problémy, které jsou zmíněné v teoretické části, bývají velmi časté. Nezaměstnaný si hledá jakoukoliv činnost na trávení svého volného času. Nezřídka volný čas vede k trestné činnosti, která nezaměstnanému přináší finance, které v době nezaměstnanosti přináší. V dnešní době, kdy je vysoká nezaměstnanost zvyšuje se i počet majetkových trestných činů.

V praktické části jsem zkoumala nejčastější trestné činy v důsledku nezaměstnanosti na Prachaticku v roce 2010. Tyto informace jsem zjistila především z kvantitativního zkoumání, a to pomocí strukturovaných dotazníků a studováním písemných dokumentů. Tyto informace o trestných činech i o pachatelích jsem získala prostřednictvím pracovníků organizací činných v trestním řízení, statistikám a spisům, které mi poskytli k prostudování. Díky vstřícnosti těchto pracovníků jsem si mohla ověřit a potvrdit své tři hypotézy. A díky těmto třem hypotézám jsem i naplnila cíl své práce a to zjistit nejčastější trestnou činnost u nezaměstnaných na Prachaticku.

Seznam použité literatury

Knižní zdroje

- BAJER, Pavel. Agentura pro sociální začleňování pomáhá v romských lokalitách. *Sociální práce*. 2010, roč. 10, č. 1. ISSN 1213-8204.
- BÁRTLOVÁ, S., SADÍLEK, P., TÓTHOVÁ, V. *Výzkum a ošetřovatelství*. 2. vyd. Brno: Národní centrum ošetřovatelství a nelékařských zdravotnických oborů, 2009. 185 s. ISBN 978-80-7013-467-2
- BROŽOVÁ, D. *Společenské souvislosti trhu práce*. Praha: Sociologické nakladatelství, 2003. 140 s. ISBN 80-86429-16-4.
- BUCHTOVÁ, B. a kol. *Nezaměstnanost psychologický, ekonomický a sociální problém*. Praha: Grada Publishing, 2002. 240 s. ISBN 80-247-9006-8.
- JANDOUREK, J. *Sociologický slovník*. 1. vyd. Praha: Portál, 2001. 285 s. ISBN 80-7178-535-0
- KELLER, J. *Tři sociální světy*. 2. Vyd. Praha: Sociologické nakladatelství, 2011. 211 s. ISBN 978-80-7419-044-5
- KREBS, V. a kol. *Sociální politika*. 2. vyd. Praha: ASPI, 2002. 376 s. ISBN 80-86395-33-2
- MAREŠ, P. *Nezaměstnanost jako sociální problém*. 3. vyd. Praha: Sociologické nakladatelství, 2002. 172 s. ISBN 80-86429-08-3.
- MATOUŠEK, O. a kol. *Sociální práce v praxi: specifika různých cílových skupin a práce s nimi*. 1. vyd. Praha: Portál, 2005. 352 s. ISBN 80-7367-002-X
- ŠTERN, P., OUŘEDNÍČKOVÁ, L., DOUBRAVOVÁ, D. *Probace a mediace možnosti řešení trestných činů*. Praha: Portál, 2010. 216 s. ISBN 978-80-7367-757-2
- TOMEŠ, I. *Sociální politika teorie a mezinárodní zkušenost*. 2. vyd. Praha: SOCIOKLUB, 2001. 262 s. ISBN 80-86484-00-9.

Internetové zdroje

- *Dotazník je.* [online] 2007, [cit. 2011-03-16]. Dostupné z www: <http://www.dotaznik-online.cz/>
- *Charakteristika okresu Prachatice* [online]. Český statistický úřad Jihočeský kraj, 2009 [cit. 2011-03-14]. Dostupné z [www:http://www.zlin.czso.cz/x/redakce.nsf/i/charakteristika_okresu_pt](http://www.zlin.czso.cz/x/redakce.nsf/i/charakteristika_okresu_pt)
- *Metody kvantitativního výzkumu – reprezentativní dotazníkové řešení* [online]. 2011. [cit. 2011-03-16]. Dostupné z www: <http://www.augur-consulting.cz/metody/kvantitativni-vyzkum.html>
- MIKUŠ, M. *Dlouhodobá nezaměstnanost* [online]. Podpora sociálně-integračních politik a služeb, [cit. 2011-02-28]. Dostupné z www: <http://www.epolis.cz/page.php?location=&menu=first&id=28&idNotion=1>
- *Nezaměstnanost absolventů škol* [online]. Národní ústav odborného vzdělávání, 2010. [cit. 2011-02-28]. Dostupné z www: <http://www.nuov.cz/nezamestnanost-absolventu-skol>
- *Okres Prachatice se svou rozlohou 1375 km² řadí na čtvrté místo v rámci okresů Jihočeského kraje* [online]. Regionální agrární komora Jihočeského kraje, 2007. [cit. 2011-03-14]. Dostupné z www: <http://www.rakjk.cz/prachatice/charakteristika.html>
- *O sociálním vyloučení* [online] 2012 [cit. 2012-03-18]. Dostupné z <http://www.integracniprogramy.cz/>
- *Sociální začleňování* [online] 2012. [cit. 2012-03-18]. Dostupné z <http://www.socialni-zaclenovani.cz/co-je-socialni-vylouceni>
- *Portál MPSV* [online] 2012 [cit. 2012-03-18] Dostupné z <http://portal.mpsv.cz/upcr/kp/jhc/statistiky>
- *Portál PMS* [online]. 2011 [cit. 2011-03-03]. Dostupné z www: <https://www.pmscr.cz/>
 - *Portál PMS: Domácí vězení* [online]. 2011 [cit. 2011-03-03]. Dostupné z www: <https://www.pmscr.cz/trest-domaciho-vezeni-2/>
 - *Portál PMS: Mediace mladistvé* [online]. 2011 [cit. 2011-03-03]. Dostupné z www: <https://www.pmscr.cz/mediace/>

- *Portál PMS: Obecně prospěšné práce* [online]. 2011 [cit. 2011-03-03]. Dostupné z www: <https://www.pmscr.cz/obecne-prospesne-prace/>
- *Portál PMS: O PMS* [online]. 2011 [cit. 2011-03-03]. Dostupné z www: <https://www.pmscr.cz/o-pms/>
- *Portál PMS: Podmíněné propuštění z výkonu trestu odnětí svobody - PAROLE* [online]. 2011 [cit. 2011-03-03]. Dostupné z www: <https://www.pmscr.cz/parole-dohled-nad-podminene-propustenymi/>
- *Portál PMS: Probace – dohled na podmíněně propuštěné* [online]. 2011 [cit. 2011-03-03]. Dostupné z www: <https://www.pmscr.cz/probace-dohled-nad-podminene-odsouzenymi/>
- *Portál PMS: Probační programy pro mladistvé* [online]. 2011 [cit. 2011-03-03]. Dostupné z www: <https://www.pmscr.cz/mladistvi-probacni-programy/>
- *Portál PMS: Zákaz vstupu na sportovní, kulturní a jiné společenské akce* [online]. 2011 [cit. 2011-03-03]. Dostupné z www: <https://www.pmscr.cz/trest-zakazu-vstupu/>
- *Portál Veřejná správa online* [online]. Informační systém na podporu hospodářského rozvoje a sociální politiky v regionu Prachaticko, [cit. 2011-03-14]. Dostupné z www: <http://www.prachaticko.obce.cz/>
- *Rizikové skupiny na trhu práce* [online]. Consultation magazin, 2008. [cit.2011-02-28]. Dostupné z www: <http://www.consultation.sk/index.php?menu=cikk&id=524>
- *Sociální exkluze (vyloučení)* [online]2012 [cit. 2012-03-18] Dostupné z : <http://epolis.cz/page.php?location=&menu=first&id=28&idNotion=9>

Příloha – Strukturovaný dotazník

Dobrý den,

jmenuji se Veronika Kučerová a jsem studentkou 3. ročníku na Teologické fakultě Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích v oboru Sociální a charitativní práce. Nyní zpracovávám bakalářskou práci na téma **Trestná činnost v důsledku nezaměstnanosti na Prachaticku v roce 2010**, jejíž součástí je i výzkum prostřednictvím anonymního dotazníku. Tento dotazník bude využit jen ke zpracování výsledků mé bakalářské práce. Prosím, zakroužkujte vždy jednu odpověď, která je podle vašich zkušeností z praxe pravdivá.

1. Kdo páchá častěji trestné činy v důsledku nezaměstnanosti:

- Muži
- Ženy

2. Nejčastější věk pachatelů trestných činů v důsledku nezaměstnanosti:

- Do 20 let
- 21 – 30 let
- 31- 40 let
- 41 – 50 let
- 50 let a více

3. Jak dlouho bývají pachatelé nezaměstnaní při spáchání trestného činu:

- Méně než jeden měsíc
- 1 – 5 měsíců
- 6 – 12 měsíců
- Více než 12 měsíců

4. Nezaměstnaní pachatelé jsou především:

- Prvopachatelé
- Recidivisté

5. Jaký druh trestu je nejčastější u pachatelů trestné činnosti páchané v důsledcích nezaměstnanosti:

- Podmíněný trest
- Nepodmíněný trest

6. Který druh trestné činnosti páchají nezaměstnaní pachatelé nejčastěji:

- Majetková trestná činnost
- Výroba a distribuce návykových látek
- Neplnění vyživovací povinnosti
- Jiné

Pokud jste v otázce č. 6 odpověděli majetková trestná činnost, odpovězte i na otázku č. 7

7. Který druh Majetkové trestné činnosti je nejčastější:

- Úvěrový podvod
- Krádež
- Loupež

Děkuji za ochotu a za Váš čas

V Prachaticích 7. 3. 2011

Abstrakt

KUČEROVÁ, V. *Trestná činnost v důsledku nezaměstnanosti na Prachaticku v roce 2010*. České Budějovice 2012. Bakalářská práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Teologická fakulta. Katedra praktické teologie. Vedoucí práce Mgr. Jana Šimečková.

Klíčové pojmy:

Nezaměstnanost, druhy nezaměstnanosti, ekonomické důsledky nezaměstnanosti, kriminalita a sociálně patologické jevy v nezaměstnanosti, sociální práce s nezaměstnanými, sociální vyloučení, Probační a mediační služba České republiky, sociální práce s pachateli.

Tato bakalářská práce se zabývá problematikou trestných činů, které jsou vyvolané v důsledku nezaměstnanosti. Teoretická část se zabývá nezaměstnaností a jejím rozdělením podle času, zabývá se též ekonomickými, sociálními a zdravotními důsledky nezaměstnanost. V teoretické části se věnuji i sociální práci s pachateli, která je vykonávána prostřednictvím Probační a mediační služby České republiky.

Praktická část bakalářské práce je zaměřena na zjištění nejčastější trestné činnosti na Prachaticku v roce 2010. Tyto informace jsou zjišťovány pomocí kvantitativního výzkumu prováděného pomocí strukturovaného dotazníku a studiem písemných dokumentů. Výzkum potvrdil stanovené hypotézy a potvrdil, že nezaměstnanost především dlouhodobá má vliv na trestnou činnost a to hlavně na činnost majetkového charakteru.

Abstract

KUČEROVÁ, V. *Crimes caused by unemployment in Prachatice in 2010*. České Budějovice 2012. Bachelor work. University of South Bohemia in České Budějovice. Faculty of Theology. Department of Practical Theology. Supervisor: Mgr. Jana Šimečková

Key words:

Unemployment, types of unemployment, the economic consequences of unemployment, criminality and social pathologies of unemployment, social work with the unemployed people, social exclusion, the Probation and Mediation Service of the Czech Republic, social work with offenders.

This bachelor work deals with dilemma of the criminal attempts caused due to unemployment. The theoretical part unemployment and its splitting by time, as well as with economic, social and health consequences of unemployment. It also deals with the social work with offenders, which is executed through the Probation and Mediation Service of the Czech Republic.

The practical part of my work focuses on the most common criminality in Prachatice in 2010. This information is collected through quantitative research done by using a structured questionnaire and study of written documents. Research has confirmed rated hypothesis and also confirmed the long-term unemployment in particular has direct impact on crime and especially the criminal activities against property.